

**«Аграрлық несиелік корпорациясы»
акционерлік қоғамы**

**Шоғырландырылған аралық қысқартылған қаржылық
есептілік**

2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз айдағы

МАЗМҰНЫ

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН АРАЛЫҚ ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІК

Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған аралық қысқартылған есеп	3
Пайда немесе залал туралы шоғырландырылған аралық қысқартылған есеп	4
Жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған аралық қысқартылған есеп	5
Меншікті капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған аралық қысқартылған есеп.....	6
Ақша қаражаттарының қозғалысы туралы шоғырландырылған аралық қысқартылған есеп	7

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН АРАЛЫҚ ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТАҢДАУЛЫ ТҮСІНДІРМЕ ЕСКЕРТУЛЕР	8-43
---	-------------

**ҚАРЖЫЛЫҚ ЖАҒДАЙ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН АРАЛЫҚ
ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ЕСЕП****2023 жылғы 30 қыркүйектегі жағдай бойынша***мың теңгемен*

		2023 жылғы 31 қыркүйек	2022 жылғы 31 желтоқсан
	Ескертпе (аудиттелмеген)	(қайта есептелген)	
Активтер			
Ақша қаражаттары және олардың баламалары	4	150,214,225	172,484,306
Банктердегі қаражат	5	58,886,567	10,518,187
Клиенттерге берілген кредиттер	6	824,996,588	715,304,700
Қаржылық жалгерлік бойынша дебиторлық берешек	7	448,145,427	392,079,501
Сатуға арналған деп жіктелген активтер		1,001,468	1,024,785
Қауымдастырылған компанияларға инвестициялар		666,649	-
Инвестициялық жылжымайтын мүлік		2,633,828	2,899,093
Негізгі құралдар		2,135,746	2,317,727
Бейматериалдық активтер		853,806	978,317
Қосылған құн салығы және өтелуге жататын өзге салықтар		10,672,801	8,523,586
Корпоративтік табыс салығы бойынша қысқа мерзімді активтер		2,739,501	1,950,809
Өзге активтер	8	15,921,859	10,889,001
Активтер жиыны		1,518,868,465	1,318,970,012
Міндеттемелер			
Акционер алдындағы берешек	9	104,281,113	101,001,736
Кредиттік ұйымдардың қаражаттары	10	72,786,851	79,522,517
Қазақстан Республикасының Үкіметі алдындағы берешек	11	174,239,788	60,747,873
Мемлекеттік және бюджеттік ұйымдар алдындағы берешек	12	186,079,008	182,850,442
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	13	390,901,459	384,728,108
Дивидендтер бойынша берешек		-	-
Қысқа мерзімді бағалау міндеттемелері		989,215	1,403,575
Кейінге қалдырылған корпоративтік табыс салығы бойынша міндеттемелер		14,196,572	12,348,397
Мемлекеттік субсидиялар	14	56,371,201	64,823,093
Өзге міндеттемелер	15	34,841,689	16,573,686
Міндеттемелер жиыны		1,034,686,896	903,999,427
Меншікті капитал			
Акционерлік капитал*	16	428,284,724	408,284,724
Резервтік капитал	16	19,704,422	13,846,278
Жинақталған шығындар*		36,192,423	(7,160,417)
Меншікті капиталдың жиыны		484,181,569	414,970,585
Міндеттемелер мен меншікті капиталдың жиыны		1,518,868,465	1,318,970,012
Бір жай акцияның теңгерімдік құны (теңгемен)	16	1,131.76	1,017.03

* Кейбір сомалар 2022 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жылдың қаржылық есептілігіне сәйкес келмейді, өйткені олар 16-ескертпеде егжей-тегжейлі сипатталғандай қайта жіктелімдерді көрсетеді.

Қоғам Басқармасы атынан қол қойылды және шығаруға бекітілді:

Сапулатов Кайрат Каертарович

Басқарма Төрағасының Орынбасары, Басқарма мүшесі

Зайтуллаева Ирина Николаевна

Бас бухгалтер

2023 жылғы 1 қараша

Қоса беріліп отырған 8-шіден 43-шіге дейінгі беттердегі таңдаулы түсіндірме ескертулер осы шоғырландырылған аралық қысқартылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

**ПАЙДА МЕН ЗАЛАЛ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН АРАЛЫҚ
ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ЕСЕП****2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз айға***мың теңгемен*

	<i>Аудиттелмеген 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз айға</i>		
	<i>Ескертпе</i>	<i>2023 жыл</i>	<i>2022 жыл</i>
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдана отырып есептелген пайыздық кірістер			
Ақша қаражаттары және олардың баламалары		17,955,436	6,929,015
Банктерге берілген кредиттер		5,169,019	3,293,831
Клиенттерге берілген кредиттер		90,814,401	77,497,784
Инвестициялық бағалы қағаздар		13	33,544
		113,938,869	87,754,174
Өзге пайыздық кірістер			
Қаржылық жалгерлік бойынша дебиторлық берешек		46,721,958	13,128,223
		160,660,827	100,882,397
Пайыздық шығыстар			
Акционер алдындағы берешек		(6,752,190)	(6,248,219)
Қазақстан Республикасының Үкіметі алдындағы берешек		(21,123,551)	(7,281,454)
Мемлекеттік және бюджеттік ұйымдар алдындағы берешек		(13,097,313)	(12,733,270)
Кредиттік ұйымдардың қаражаттары		(8,698,535)	(1,218,702)
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар		(34,040,907)	(21,461,906)
Өзге міндеттемелер		-	(8,195)
		(83,712,496)	(48,951,746)
Таза пайыздық кіріс		76,948,331	51,930,651
Кредиттік залалдар бойынша шығыстар	17	(4,442,536)	(10,047,085)
Кредиттік шығындар бойынша шығыстарды шегергендегі таза пайыздық кіріс		72,505,795	41,883,566
Шетел валютасымен жасалған операциялардан таза залал		(293,597)	279,558
Персоналға арналған шығыстар		(8,342,823)	(5,844,921)
Өзге операциялық шығыстар		(4,122,346)	(2,673,996)
Өзге кірістер/(шығыстар), нетто	18	12,079,185	(499,946)
Құнсызданудан және резервтер құрудан түсетін өзге де шығыстар		(256,262)	(25,893)
Клиенттерге кредиттерді модификациялаудан және танылуын тоқтатуға әкеп соқпайтын қаржылық жалгерлік бойынша дебиторлық берешектен түскен таза кірістер/(шығыстар)		(4,480,321)	(103,350)
		(5,416,164)	(8,868,548)
Пайыздық емес шығыс			
Салық салынғанға дейінгі пайда		67,089,631	33,015,018
Корпоративтік табыс салығы бойынша шығыс	19	(4,201,462)	(3,480,607)
Кезеңдегі пайда		62,888,169	29,534,411

Қоғам Басқармасы атынан қол қойылды және шығаруға бекітілді:

Сапулатов Кайрат Каертарович

Басқарма Төрағасының Орынбасары, Басқарма мүшесі

Зайтуллаева Ирина Николаевна

Бас бухгалтер

2023 жылғы 1 қараша

Қоса беріліп отырған 8-шіден 43-шіге дейінгі беттердегі таңдаулы түсіндірме ескертулер осы шоғырландырылған аралық қысқартылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

**ЖИЫНТЫҚ КІРІС ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН АРАЛЫҚ
ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ЕСЕП****2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз айға***мың теңгемен*

	<i>Аудиттелмеген 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз айға</i>		
	<i>Ескертпе</i>	<i>2023</i>	<i>2022</i>
Кезең ішіндегі пайда		62,888,169	29,534,411
Кезең ішіндегі өзге жиынтық кіріс		—	—
Кезең ішіндегі жиынтық кірістің жиыны		62,888,169	29,534,411

Қоғам Басқармасы атынан қол қойылды және шығаруға бекітілді:

Сапулатов Кайрат Каертарович

Басқарма Төрағасының Орынбасары, Басқарма мүшесі

Зайтуллаева Ирина Николаевна

Бас бухгалтер

2023 жылғы 1 қараша

Қоса беріліп отырған 8-шіден 43-шіге дейінгі беттердегі таңдаулы түсіндірме ескертулер осы шоғырландырылған аралық қысқартылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

МЕНШКІТІ КАПИТАЛДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН АРАЛЫҚ ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ЕСЕП

2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз айға
мың теңгемен

	Ескертпе	Акционерлік капитал	Қосымша төленген капитал	Резервтік капитал	Бөлінбеген пайда/ (жынақталған залалдар)	Итого
2022 жылғы 1 қаңтарға		254,366,870	—	11,237,766	5,084,805	270,689,441
Кезең ішіндегі жиынтық кірістің жиыны (аудиттелмеген)		—	—	—	29,534,411	29,534,411
Еншілес компанияны сатып алуға байланысты акциялар шығару		147,470,014	—	—	2,909,774	150,379,788
Резервтік капиталды ұлғайту (аудиттелмеген)	16	—	—	2,608,512	(2,608,512)	—
Жарияланған дивидендтер (аудиттелмеген)	16	—	—	—	(6,086,528)	(6,086,528)
Акционердің байланысты тараптарынан нарықтық мөлшерлемелерден томен мөлшерлеме бойынша алынған қарыздарды бастапқы таңудан түсетін кіріс		—	8,643,450	—	—	8,643,450
2022 жылғы 30 қыркүйекке (аудиттелмеген)		401,836,884	8,643,450	13,846,278	28,833,950	453,160,562
2022 жылғы 31 желтоқсанға*		408,284,724	—	13,846,278	(7,160,417)	414,970,585
Кезең ішіндегі жиынтық кірістің жиыны (аудиттелмеген)		—	—	—	62,888,169	62,888,169
Акционерлік капиталды ұлғайту (аудиттелмеген)		20,000,000	—	—	—	20,000,000
Резервтік капиталды ұлғайту (аудиттелмеген)	16	—	—	5,858,144	(5,858,144)	—
Жарияланған дивидендтер (аудиттелмеген)	16	—	—	—	(13,677,185)	(13,677,185)
2023 жылғы 30 қыркүйекке (аудиттелмеген)		428,284,724	—	19,704,422	36,192,423	484,181,569

* Осы қатарда көрсетілген кейбір сомалар 2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдың қаржылық есептілігіне сәйкес келмейді, өйткені олар 16-ескертемеде егжей-тегжейлі сипатталғандай қайта жіктелімдерді көрсетеді.

Қоғам Басқармасы атынан қол қойылды және-шығаруға бекітілді:

Сағұлатов Қайрат Қасртарович

Басқарма Төрағасының Орынбасары, Басқарма мүшесі

Зайтұлаева Ирина Николаевна

Бас бухгалтер

2023 жылғы 1 қараша

**АҚША ҚАРАЖАТТАРЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН
АРАЛЫҚ ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ЕСЕП****2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз айға**

мың теңгемен

Ескертпе	Аудиттелмеген 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз айға	
	2023 жыл	2022 жыл
Операциялық қызметтен түскен ақша қаражаттарының қозғалысы		
Алынған пайыздар	108,313,438	52,543,996
Төленген пайыздар	(41,429,674)	(19,905,547)
Персоналға арналған шығыстар, төленген	(9,136,380)	(6,076,635)
Өзге операциялық шығыстар, төленген	(3,927,959)	(3,707,166)
Алынған өзге кірістер	1,885,336	210,225
Шетел валютасындағы операциялар бойынша кірістерді/(шығыстарды) шегергендегі іске асырылған кірістер/(шығыстар)	174,591	68,603
Операциялық активтер мен міндеттемелердегі өзгерістерге дейінгі операциялық қызметтен ақша ағындары	55,879,352	23,133,476
<i>Операциялық активтердің таза (ұлғаюы) / азаюы</i>		
Банктерге берілген кредиттер	(50,539,097)	(41,615,405)
Клиенттерге берілген кредиттер	(91,939,962)	(113,913,767)
Қаржылық жалгерлік бойынша дебиторлық берешек	(48,563,878)	(31,377,207)
Өзге активтер	(5,369,731)	1,717,063
ҚҚС және өтелуге жататын өзге салықтар	-	(2,711,787)
<i>Операциялық міндеттемелердің таза ұлғаюы/(азаюы)</i>		
Алынған аванстар	-	2,944,080
Мемлекеттік субсидиялар	489,936	5,703,111
Өзге міндеттемелер	9,220,757	(221,071)
Корпоративтік табыс салығын төлегенге дейінгі операциялық қызметте ақшалай қаражаттың таза пайдаланылуы	(130,822,623)	(156,341,507)
Төленген корпоративтік табыс салығы	(3,139,321)	(4,014,000)
Операциялық қызметте ақша қаражаттарының таза пайдаланылуы	(133,961,944)	(160,355,507)
Инвестициялық қызметтен түскен ақша қаражаттарының қозғалысы		
Бағалы қағаздарды өтеуден түскен түсімдер	3,922	232,626
Негізгі құралдарды сатудан түсетін түсімдер	9,597	-
Негізгі құралдар мен бейматериалдық активтерді сатып алу	(230,998)	(77,620)
Еншілес компанияны сатып алу	-	43,934,757
Инвестициялық қызметте/қызметтен түскен ақшалай қаражаттың (таза пайдаланылуы)/ таза түсімі	(217,479)	44,089,763
Қаржылық қызметтен түскен ақша қаражаттарының қозғалысы		
Акционерлік капиталдың ұлғаюы	20,000,000	-
Қазақстан Республикасының Үкіметінен қарыз тартудан түскен түсімдер	11 140,000,000	140,000,000
Қазақстан Республикасының Үкіметінен алынған қарыздарды өтеулер	11 (20,006,000)	(500)
Акционерден қарыз тартудан түскен түсімдер	9 -	8,300,000
Акционерден алынған қарыздарды өтеу	9 (1,565,557)	(1,634,145)
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	13 30,278,337	40,230,366
Шығарылған борыштық бағалы қағаздарды өтеу	13 (26,952,250)	(22,940,000)
Мемлекеттік және бюджеттік ұйымдардан қарыз тартудан түскен түсімдер	12 1,000,000	21,061,556
Мемлекеттік және бюджеттік ұйымдардан алынған қарыз қаражаттарын өтеу	12 (10,374,852)	(14,274,658)
Сыртқы қарыздар алу	10 18,679,000	20,277,000
Сыртқы қарыздарды өтеу	10 (25,510,000)	(5,685,750)
Төленген дивидендтер	16 (13,677,185)	(6,086,528)
Қаржылық қызметтен ақшалай қаражаттың таза түсімі	111,871,493	179,247,341
Валюта бағамдары өзгерістерінің ақша қаражаттарына және олардың баламаларына әсері	35,437	(482,232)
Күтілетін кредиттік залалдардың ақша қаражаттарына және олардың баламаларына әсері	2,412	(1,609)
Ақшалай қаражаттар мен олардың баламаларының таза өзгеруі	(22,270,081)	62,497,756
Кезең басындағы ақша қаражаттары және олардың баламалары	172,484,306	102,853,173
Кезең соңындағы ақша қаражаттары және олардың баламалары	150,214,225	165,350,929

Қоғам Басқармасы атынан қол қойылды және шығаруға бекітілді:

Сапулатов Кайрат Каертарович

Басқарма Төрағасының Орынбасары, Басқарма мүшесі

Зайтулаева Ирина Николаевна

Бас бухгалтер

2023 жылғы 1 қараша

Қоса беріліп отырған 8-шіден 43-шіге дейінгі беттердегі таңдаулы түсіндірме ескертулер осы шоғырландырылған аралық қысқартылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

**ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН АРАЛЫҚ ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ
ЕСЕПТІЛІККЕ ТАҢДАУЛЫ ТҮСІНДІРМЕ ЕСКЕРТУЛЕР****2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз айға***мың теңгемен***1. Есеп беретін кәсіпорын**

«Аграрлық несие корпорациясы» акционерлік қоғамы (бұдан әрі – «Қоғам» немесе «Компания») «Аграрлық секторды кредиттеу мәселелері туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2001 жылғы 25 қаңтардағы № 137 қаулысымен Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес акционерлік қоғам нысанында құрылды. Қоғам қызметін Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі (бұдан әрі – «ҚРҰБ») жанындағы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау комитеті берген 2013 жылғы 5 қарашадағы № 5.2.24 Қазақстан Республикасының банк заңнамасында көзделген операцияларды жүргізуге арналған лицензия негізінде жүзеге асырады. Қоғамның қызметін Қазақстан Республикасының Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігі реттейді.

Қоғамның негізгі қызметі агроөнеркәсіптік кешен субъектілеріне қолжетімді кредит беру жүйесін дамыту жолымен аграрлық саланы индустрияландыруға және әртараптандыруға жәрдемдесу, тиісті лицензия негізінде банктік қарыз операцияларын жүзеге асыру, кредит беру жолымен ауыл шаруашылығы секторын қолдау жөніндегі бағдарламаларды іске асыруға қатысу, отандық және шетелдік инвестицияларды тарту, агроөнеркәсіптік кешенде инвестициялық жобаларды әзірлеуге және іске асыруға қатысу, лизингтік қызметті жүзеге асыру, қаржы институттарын қорландыру, агроөнеркәсіптік кешен субъектілерін исламдық қағидаттар бойынша қаржыландыру мақсаттарында исламдық қаржы құралдарын қолдана отырып, заңды тұлғаларды қаржыландыру және заңнамалық актілерде тыйым салынбаған және Жарғыда көзделген Қоғамның мақсаттары мен міндеттеріне жауап беретін өзге де қызмет түрлері болып табылады.

Қоғамның қаржыландыру бойынша қызметі қаражатты пайдалану бойынша айрықша талаптар мен шектеулерді көздейді. Клиенттерге кредиттер Қазақстан Республикасының ауыл шаруашылығын дамыту бағдарламаларын іске асыруға байланысты нарықтық мөлшерлемеден төмен пайыздық мөлшерлеме бойынша беріледі.

2023 жылғы 30 қыркүйектегі және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Қоғамның Қазақстан Республикасының аумағында 19 тіркелген филиалы бар.

2023 жылғы 30 қыркүйектегі және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Қоғам негізгі қызметі агроөнеркәсіптік кешендегі лизингтік қызмет, агроөнеркәсіптік кешенге кредит беру, агроөнеркәсіптік кешенді дамытуға бағытталған бюджеттік және басқа да бағдарламаларды іске асыруға қатысуды қамтитын «ҚазАгроҚаржы» АҚ 100% меншік үлесіне ие болды.

2023 жылғы 30 қыркүйектегі және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «Бәйтерек» ұлттық басқарушы холдингі» АҚ (бұдан әрі – «Бәйтерек» немесе «Акционер») Қоғамның 100% акциясына иелік етеді.

Қоғамның түпкі меншік иесі Қазақстан Республикасының Үкіметі болып табылады.

Қоғамның заңды мекенжайы: Қазақстан Республикасы, Иманов көшесі, 11.

Қазақстан Республикасындағы шаруашылық қызметті жүзеге асыру шарттары

Қоғамның қызметі негізінен Қазақстанда жүзеге асырылады. Тиісінше, дамушы нарықтың ерекшеліктеріне тән Қазақстанның экономикасы мен қаржы нарықтары Қоғамның бизнесіне әсер етеді. Құқықтық, салықтық және әкімшілік жүйелер дамуын жалғастыруда, алайда олардың талаптарын түсіндірудің екіұштылығы тәуекелімен ұштасады, олар сондай-ақ жиі өзгерістерге ұшырайды, бұл басқа заңдық және фискалдық кедергілермен бірге Қазақстанда бизнес жүргізетін кәсіпорындар үшін қосымша проблемалар туғызады.

Ресей мен Украина төңірегіндегі тұрақсыз геосаяси жағдай Қазақстанда экономикалық белгісіздік деңгейін одан әрі арттыруда. 2022 жылдың ақпанында Ресей Федерациясы мен Украина арасындағы әскери қақтығысқа байланысты бірқатар елдер Ресей Федерациясына қарсы санкциялар енгізді. Қақтығыстың әсері екі елдің экономикалық белсенділігіне ғана емес, жаһандық экономикаға да әсер етеді. Санкцияларды енгізу нәтижесінде әлемнің көптеген елдерінде шикізат пен азық-түлік тауарларының бағасы өсті, ресурс жеткізілімдері арасындағы белгіленген байланыстар бұзылды, бағаларға инфляциялық әсер байқалуда, сарапшылар сонымен қатар әлемдік өнеркәсіп үшін экономикалық салдарларды болжайды.

Ұсынылған шоғырландырылған аралық қысқартылған қаржылық есептілік Қазақстанда бизнесті жүргізу шарттарының Қоғамның қызметі мен қаржылық жағдайына қандай әсер ететініне басшылықтың көзқарасын көрсетеді. Болашақ шаруашылық жүргізу жағдайларының нақты әсері олардың басшылығының бағалауынан өзгеше болуы мүмкін.

**ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН АРАЛЫҚ ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ
ЕСЕПТІЛІККЕ ТАҢДАУЛЫ ТҮСІНДІРМЕ ЕСКЕРТУЛЕР****2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз айға***мың теңгемен***2. Қаржылық есептілікті дайындаудың негізгі қағидаттары****Сәйкестік туралы өтініш**

Осы 2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз айдағы шоғырландырылған аралық қысқартылған қаржылық есептілік 34 «Аралық қаржылық есептілік» ХКЕС (IAS) сәйкес дайындалды. Осы есептіліктің құрамына 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша және көрсетілген күні аяқталған жыл бойынша соңғы жылдық шоғырландырылған қаржылық есептіліктен кейін болған Қоғамның қаржылық жағдайындағы және оның қызметінің нәтижелеріндегі өзгерістерді түсіну үшін қажетті елеулі оқиғалар мен операцияларды түсіндіретін таңдалған ескертпелер енгізілді.

Осы шоғырландырылған аралық қысқартылған қаржылық есептілік Халықаралық қаржылық есептілік стандарттары жөніндегі кеңес шығарған Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына (КЕХС) сәйкес дайындалған толық жылдық есептілік үшін ашылуы талап етілетін толық ақпаратты қамтымайды және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Қоғамның жылдық шоғырландырылған қаржылық есептілігімен бірге қаралуға тиіс.

Бағалау базасы

Шоғырландырылған аралық қысқартылған қаржылық есептілік нақты шығындар бойынша есепке алу қағидатына сәйкес дайындалды.

Функционалдық валюта және есептілікті ұсыну валютасы

Қоғамның функционалдық валютасы қазақстандық теңге (бұдан әрі – «теңге») болып табылады, ол Қазақстан Республикасының ұлттық валютасы бола тұра, қоғам жүргізетін операциялардың көпшілігінің экономикалық мәнін және оның қызметіне әсер ететін соған байланысты жағдайларды барынша жақсы көрсетеді. Қазақстандық теңге сондай-ақ осы шоғырландырылған аралық қысқартылған қаржылық есептіліктің деректерін ұсыну валютасы болып табылады.

Теңгемен ұсынылған барлық сандық көрсеткіштер мыңға дейін дөңгелектенген.

Есептеу бағалаулар мен кәсіби пайымдауларды қолдану

Шоғырландырылған аралық қысқартылған қаржылық есептілікті дайындау басшылықтың есеп саясатының ережелері қалай қолданылатынына және активтер, міндеттемелер, кірістер мен шығыстар қандай сомада көрсетілетініне әсер ететін кәсіби пайымдауларды, жорамалдар мен есептік бағалаулардың пайдаланылуын талап етеді. Нақты нәтижелер оларды бағалаулардан өзгешеленуі мүмкін. Жорамалдар мен олардың негізінде жасалған есептік бағалаулар оларды өзгерту қажеттілігі тұрғысынан үнемі таңданады. Есептік бухгалтерлік бағалаулардағы өзгерістер бағалаулар қайта қаралған кезеңде, сондай-ақ қандай да бір бағалаудың өзгеруі шоғырландырылған аралық қысқартылған қаржылық есептіліктің деректеріне әсер ететін әрбір болашақ кезеңде танылады.

Қоғамның есеп саясатын қолдану кезінде басшылық қалыптастырған 5, 6 және 11-ескертпелерде сипатталған ең маңызды пайымдаулар және есептік бағалауға қатысты белгісіздіктің негізгі көздері соңғы жылдық шоғырландырылған қаржылық есептілікте сипатталғанға ұқсас.

Салыстырмалы көрсеткіштерді қайта жіктеу және қайта қарау

Қоғам қаржылық жалгерлік бойынша дебиторлық берешек жіктелімін оның құрамынан қосылған құн салығын алып тастау бөлігінде өзгертті. Қосылған құн салығы жалға алушыдан алынатын және салық агенті ретінде әрекет ететін жалға беруші жинайтын салық болғандықтан, қосылған құн салығы өтелетініне немесе өтелмейтініне қарамастан, жалдау ақысы болып табылмайды немесе жалға берілмейтін құрамдас болып табылады. Себебі, бұл төлем базалық активті пайдалану құқығына айырбас және жалға алушыға ұсынылған тауарлар мен көрсетілген қызметке айырбас жүзеге асырылмайды.

Қазақстан Республикасының салық заңнамасына сәйкес қосылған құн салығының сомаларын декларациялау жалдау төлемдерін төлеу мерзімінің басталуына қарай жүзеге асырылады, осыған байланысты, Қоғам қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есептен қаржылық жалгерлік бойынша қосылған құн салығы бойынша кейінге қалдырылған міндеттемелерді алып тастады. Жалға алушылар орындамаған төлемдер бойынша қосылған құн салығы қаржылық емес актив ретінде өзге активтердің құрамына енгізілген.

**ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН АРАЛЫҚ ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ
ЕСЕПТІЛІККЕ ТАҢДАУЛЫ ТҮСІНДІРМЕ ЕСКЕРТУЛЕР****2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз айға***мың теңгемен*

Төмендегі кестеде осы өзгерістердің Қоғамның шоғырландырылған қаржылық есептілігіне әсері туралы ақпарат берілген.

	<i>Өткен кезеңдегі есептілікке сәйкес</i>	<i>Ұсырудың өзгеруі</i>	<i>Өзгерістерден кейін</i>
2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық жағдай туралы есеп			
Активтер			
Қаржылық жалгерлік бойынша дебиторлық берешек	403,869,553	(11,790,052)	392,079,501
Өзге активтер	10,016,322	872,679	10,889,001
Міндеттемелер			
Кейінге қалдырылған қосылған құн салығы бойынша міндеттемелер	10,917,373	(10,917,373)	–

3. Есеп саясатының негізгі ережелері

Осы шоғырландырылған аралық қысқартылған қаржылық есептілікте қолданылған есеп саясаты Қоғамның соңғы жылдық шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау кезінде қолданған саясатымен сәйкес келеді.

Бірқатар жаңа стандарттар мен стандарттарға енгізілген түзетулер 2023 жылдың 1 қаңтарынан бастап күшіне енді, бірақ олар Қоғамның шоғырландырылған аралық қысқартылған қаржылық есептілігіне айтарлықтай әсер еткен жоқ:

- ХҚЕС (IFRS) 17 «Сақтандыру шарттары»;
- ХҚЕС (IAS) 8 – «Бухгалтерлік бағалауларды анықтау» түзетулер;
- ХҚЕС (IAS) 1 және ХҚЕС бойынша 2 практикалық ұсынымдарға түзетулер – «Есеп саясатын ашу»;
- ХҚЕС (IAS) 12 «Табыс салығы» түзетулер - бір операциядан туындайтын активтер мен міндеттемелерге байланысты кейінге қалдырылған салық.

ХҚЕС жөніндегі кеңес шығарған бірқатар стандарттар, стандарттарға енгізілген түзетулер мен түсініктемелер болашақ есепті кезеңдерде күшіне енеді және Қоғам оларды мерзімінен бұрын қолданбады:

- Міндеттемелерді қысқа мерзімді немесе ұзақ мерзімді деп жіктеу (ХҚЕС (IAS) 1 және ХҚЕС (IAS) 8) түзетулер, 2024 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енеді;
- Ковенанттармен ұзақ мерзімді міндеттемелер (ХҚЕС (IAS) 1) түзетулер, 2024 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енеді;
- Кері жалгерлікпен сату кезіндегі міндеттемелер (ХҚЕС (IFRS) 16) түзетулер, 2024 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енеді.

Осы жаңа стандарттар мен түсініктемелер Қоғамның шоғырландырылған аралық қысқартылған қаржылық есептілігіне айтарлықтай әсер етпейді деп күтілуде.

4. Ақша қаражаттары және олардың баламалары

	<i>2023 жылғы 30 қыркүйек (аудиттелмеген)</i>	<i>2022 жылғы 31 желтоқсан</i>
«Кері репо» операциялары	82,339,121	74,235,424
Ағымдағы банктік шоттардағы ақша қаражаттары	52,492,023	58,336,062
«ҚР Қаржы министрлігінің Қазынашылық комитеті» республикалық мемлекеттік мекемесіндегі (бұдан әрі – «РММ») ағымдағы шоттағы ақшалай қаражат	11,207,080	10,351,066
ҚРҰБ ноттары	–	29,566,366
Басқа банктердегі «овернайт» депозиттері	4,178,956	741
Кассадағы ақшалай қаражат	–	14
	150,217,180	172,489,673
Күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв	(2,955)	(5,367)
Ақша қаражаттары және олардың баламалары	150,214,225	172,484,306

**ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН АРАЛЫҚ ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ
ЕСЕПТІЛІККЕ ТАҢДАУЛЫ ТҮСІНДІРМЕ ЕСКЕРТУЛЕР****2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз айға***мың теңгемен*

2023 жылғы 30 қыркүйектегі жағдай бойынша 2023 жылғы 30 маусымдағы жағдай бойынша ақша қаражаттары мен олардың баламалары мерзімі өтіп кеткен болып табылмайды және кредиттік тәуекелдің 1-сатыға жатады (аудиттелмеген). (2022 жылғы 31 желтоқсан: ақша қаражаттары және олардың баламалары мерзімі өткен емес және 1-сатыға жатады).

2023 жылғы 30 маусымдағы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ақша қаражаттары мен олардың баламалары қалдықтарының кредиттік сапасы «Standard & Poor 's» рейтингтік агенттігінің немесе «Standard & Poor 's» шкаласы бойынша айырбасталған басқа агенттіктердің рейтингтері негізінде ұсынылуы мүмкін:

	<i>2023 жылғы 30 желтоқсан (аудиттелмеген)</i>				
	<i>«ҚР Қаржы министрлігі Қазынашылық комитеті»</i>		<i>Басқа банктердегі</i>	<i>«Кері репо»</i>	<i>Жиыны</i>
	<i>Ағымдағы шоттар</i>	<i>РММ ағымдағы шот</i>	<i>«овернайт» депозиттері</i>	<i>операциялары</i>	
Мерзімі кешіктірілмеген					
- «ҚР Қаржы министрлігінің Қазынашылық комитеті» РММ ағымдағы шотындағы ақшалай қаражат (берілген кредиттік рейтингі жоқ)	-	11,207,080	-	-	11,207,080
- ҚРҰБ (берілген кредиттік рейтингі жоқ)	4,000,000	-	-	-	4,000,000
- ВВВ- дан ВВВ+ дейінгі кредиттік рейтингі бар	36,250,827	-	2,139,274	6,405,044	44,795,145
- ВВ- дан ВВ+ дейінгі кредиттік рейтингі бар	7,438,369	-	2,039,472	-	9,477,841
- В- дан В+ дейінгі кредиттік рейтингі бар	4,799,926	-	-	-	4,799,926
- берілген кредиттік рейтингі жоқ	2,901	-	210	75,934,077	75,937,188
Құнсыздануға арналған резерв шегерілгенге дейінгі қолма-қол ақша қаражатын қоспағанда, ақша қаражаттары мен олардың баламаларының жиыны	52,492,023	11,207,080	4,178,956	82,339,121	150,217,180
Күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв	(2,045)	(121)	(140)	(649)	(2,955)
Қолма-қол ақша қаражаттарын қоспағанда, ақша қаражаттары мен олардың баламаларының жиыны	52,489,978	11,206,959	4,178,816	82,338,472	150,214,225

**ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН АРАЛЫҚ ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ
ЕСЕПТІЛККЕ ТАҢДАУЛЫ ТҮСІНДІРМЕ ЕСКЕРТУЛЕР****2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз айға***мың теңгемен*

	2022 жылғы 31 желтоқсан					Жиыны
	«ҚР Қаржы министрлігі Қазынашылық комитеті» РММ ағымдағы шоттар	«ҚР Қаржы министрлігі Қазынашылық комитеті» РММ ағымдағы шот	ҚР ҰБ ноттары	Басқа банктердегі «овернайт» депозит-рі	«Кері репо» операция-ры	
Мерзімі кешіктірілмеген						
- ҚР ҰБ ноттары (берілген кредиттік рейтингтері жоқ)	-	-	29,566,366	-	-	29,566,366
- «ҚР Қаржы министрлігінің Қазынашылық комитеті» РММ ағымдағы шотындағы ақшалай қаражат (берілген кредиттік рейтингі жоқ)	-	10,351,066	-	-	-	10,351,066
- ҚР ҰБ	1,800,000	-	-	-	-	1,800,000
- ВВВ- дан ВВВ+ дейінгі кредиттік рейтингі бар	39,622,073	-	-	-	-	39,622,073
- ВВ- дан ВВ+ дейінгі кредиттік рейтингі бар	8,877,103	-	-	-	-	8,877,103
- В- дан В+ дейінгі кредиттік рейтингі бар	4,407,455	-	-	-	-	4,407,455
- берілген кредиттік рейтингі жоқ	3,629,431	-	-	741	74,235,424	77,865,596
Құнсыздануға арналған резерв шегерілгенге дейінгі қолма-қол ақша қаражаттың қоспағанда, ақша қаражаттары мен олардың баламаларының жиыны	58,336,062	10,351,066	29,566,366	741	74,235,424	172,489,659
Күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв	(1,447)	(124)	(2,087)	-	(1,709)	(5,367)
Қолма-қол ақша қаражаттарын қоспағанда, ақша қаражаттары мен олардың баламаларының жиыны	58,334,615	10,350,942	29,564,279	741	74,233,715	172,484,292

2023 жылғы 30 қыркүйектегі жағдай бойынша берілген кредиттік рейтингі жоқ ақша қаражаттары және олардың баламаларының қалдығы «Ситибанк Қазақстан» АҚ-ғы және «Қазпошта» АҚ-ғы (аудиттелмеген) (2022 жылғы 31 қаңтар: «Ситибанк Қазақстан» АҚ және «Bereke Bank» АҚ) қалдықтарды қамтиды (аудиттелмеген).

2023 жылғы 30 қыркүйектегі жағдай бойынша Қоғамда банкте ақша қаражаттары мен оның баламалары қалдықтарының жалпы сомасы меншікті капиталдың 10.00% - дан астамын құрайтын шоттар болған жоқ (аудиттелмеген) (2022 жылғы 31 желтоқсан: банкте ақша қаражаттары мен олардың баламалары қалдықтарының жалпы сомасы меншікті капиталдың 10.00%-нан асатын шоттар болған жоқ).

2023 жылғы 30 қыркүйектегі жағдай бойынша Қоғам Қазақстан қор биржасында «кері репо» мәмілелерін жасасты, осы мәмілелер бойынша қамтамасыз ету Қазақстан Республикасы Қаржы Министрлігінің қазынашылық вексельдері, ҚРҰБ ноттары және Еуразиялық даму банкінің облигациялары болды, олардың жиынтық әділ құны 82,325,268 мың теңгені (аудиттелмеген) құрады (2022 жылғы 31 желтоқсанға: 74,382,575 мың теңге). Есепті күнге «кері репо» шарттары бойынша теңгерімдік құн 82,338,472 мың теңгені құрады (2022 жылғы 31 желтоқсанға: 74,233,715 мың теңге).

**ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН АРАЛЫҚ ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ
ЕСЕПТІЛІККЕ ТАҢДАУЛЫ ТҮСІНДІРМЕ ЕСКЕРТУЛЕР****2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз айға**

мың теңгемен

5. Банктердегі қаражат

	<i>2023 жылғы 30 қыркүйек (аудиттелмеген)</i>	<i>2022 жылғы 31 желтоқсан</i>
Екінші деңгейдегі банктерге берілген кредиттер	58,993,674	10,463,976
90 күннен астам уақытқа орналастырылған мерзімді депозиттер	1,584	61,836
	58,995,258	10,525,812
Күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв	(108,691)	(7,625)
Банктердегі қаражаттар	58,886,567	10,518,187

2023 жылғы 30 қыркүйектегі жағдай бойынша 2023 жылғы 30 маусымдағы жағдай бойынша екінші деңгейдегі банктерге берілген кредиттер мерзімі өткен болып табылмайды және кредиттік тәуекелдің 1-сатыға жатады (аудиттелмеген) (2022 жылғы 31 желтоқсан: екінші деңгейдегі банктерге берілген кредиттер мерзімі өткен болып табылмайды және 1-сатыға жатады).

Төмендегі кестеде банктерге берілген кредиттердің кредиттік сапасы туралы ақпарат берілген:

	<i>2023 жылғы 30 қыркүйек (аудиттелмеген)</i>	<i>2022 жылғы 31 желтоқсан</i>
Мерзімі кешіктірілмеген		
- BBB- дан BBB+ дейінгі кредиттік рейтингі бар	-	9,406,581
- BB- дан BB+ дейінгі кредиттік рейтингі бар	58,995,258	-
- B- дан B+ дейінгі кредиттік рейтингі бар	-	1,119,231
	58,995,258	10,525,812
Күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв	(108,691)	(7,625)
Банктердегі қаражат	58,886,567	10,518,187

2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай ішінде көктемгі дала жұмыстарын жүргізуге қолдау көрсетуге бағытталған жыл сайынғы «Кең-Дала» мемлекеттік бағдарламасы шеңберінде Қоғам нарықтық мөлшерлемеден төмен мөлшерлеме - жылдық 1.50% бойынша және 2024 жылғы 1 наурызда өтеу мерзімімен «Қазақстан Халық банкі» АҚ-на жалпы сомасы 56,000,000 мың теңгеге (аудиттелмеген) және «Банк ЦентрКредит» АҚ-на жалпы сомасы 4,861,311 мың теңгеге кредит берді.

2022 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай ішінде көктемгі дала жұмыстарын жүргізуге қолдау көрсетуге бағытталған жыл сайынғы «Кең-Дала» мемлекеттік бағдарламасы шеңберінде Қоғам нарықтық мөлшерлемеден төмен пайыздық мөлшерлеме - жылдық 1.50% бойынша және 2023 жылғы 1 наурызда өтеу мерзімімен «Қазақстан Халық банкі» АҚ-на жалпы сомасы 38,664,184 мың теңгеге (аудиттелмеген) және «First Heartland Jusan Bank» АҚ-на жалпы сомасы 3,099,228 мың теңгеге және «Банк ЦентрКредит» АҚ-на жалпы сомасы 996,567 мың теңгеге (аудиттелмеген) кредит берді.

2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай ішінде Қоғам пайда немесе залал туралы шоғырландырылған аралық қысқартылған есепте банктерге берілген кредиттер бойынша өзге шығыстар мен пайыздық кірістер құрамында нарықтық мөлшерлемелерден төмен пайыздық мөлшерлемелер бойынша кредиттерді бастапқы тану кезінде залал ретінде 6,765,769 мың теңге (аудиттелмеген) (2022 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай ішінде: 3,541,142 мың теңге (аудиттелмеген) мөлшерінде дисконтты және 4,271,657 мың теңге (аудиттелмеген) (2022 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай ішінде: 2,294,822 мың теңге (аудиттелмеген)) мөлшерінде дисконттың амортизациясынан пайыздық кірісті мойындады. Қоғам шарттар бойынша жоғарыда көрсетілген кредиттердің әділ құнын бағалау үшін бастапқы тану кезінде ақша қаражаттарының болашақ ағындарын дисконттау жолымен жылдық 16.28%-дан 18.42%-ға дейінгі (2022 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай ішінде: жылдық 14.91%-дан 18.76%-ға дейінгі) есептік нарықтық пайыздық мөлшерлемелерді қолданды.

2023 жылғы 30 қыркүйектегі жағдай бойынша Қоғам 1 банкте теңгерімге ие болды (аудиттелмеген) (2022 жылғы 31 желтоқсан: жоқ), оның жалпы қалдығы меншікті капиталдың 10.00%-нан асады: «Қазақстан Халық банкі» АҚ жалпы сомасы 52,214,743 мың теңге (аудиттелмеген).

**ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН АРАЛЫҚ ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ
ЕСЕПТІЛККЕ ТАҢДАУЛЫ ТҮСІНДІРМЕ ЕСКЕРТУЛЕР****2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз айға***мың теңгемен***6. Клиенттерге берілген кредиттер**

Клиенттерге берілген кредиттер аграрлық сектордағы қызметті жүзеге асыратын қарыз алушыларға берілген кредиттермен ұсынылған және келесі позицияларды қамтиды:

	<i>2023 жылғы 30 қыркүйек (аудиттелмеген)</i>	<i>2022 жылғы 31 желтоқсан</i>
Заңды тұлғаларға - кредиттік серіктестіктерге берілген кредиттер	367,462,142	277,797,806
Инвестициялық жобаларды жүзеге асыру үшін заңды тұлғаларға берілген кредиттер	109,395,124	115,230,483
Басқа заңды тұлғаларға берілген кредиттер	232,767,867	200,922,340
Жеке тұлғаларға берілген кредиттер	287,044,744	276,881,369
	996,669,877	870,831,998
Күтілетін кредиттік шығындар үшін резерв	(171,673,289)	(155,527,298)
Клиенттерге берілген кредиттер	824,996,588	715,304,700

Клиенттерге берілген кредиттердің құнсыздануына арналған резерв

Төменде 2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай ішінде заңды тұлғалар мен жеке тұлғаларға берілген кредиттер бойынша күтілетін кредиттік залалдарға (ККЗ) арналған резервтің өзгеруіне талдау келтірілген:

**Заңды тұлғаларға - кредиттік
серіктестіктерге берілген
кредиттер**

	<i>1-саты</i>	<i>2-саты</i>	<i>3-саты</i>	<i>СҚКҚ</i>	<i>Жиыны</i>
2023 жылғы 1 қыркүйекке күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв	592,991	349,827	4,082,514	-	5,025,332
Жаңа активтер, құрылған немесе сатып алынған*	1,237,158	630,769	141,038	-	2,008,965
Өтелген активтер	(32,946)	(42,405)	(40,333)	(1,873)	(117,557)
1-сатыға ауыстырулар	69,013	(59,544)	(9,469)	-	-
2-сатыға ауыстырулар	(53,257)	60,900	(7,643)	-	-
3-сатыға ауыстырулар	(30,074)	(117,427)	147,501	-	-
Сатылар арасындағы ауыстырулар мен бастапқы деректердің өзгеруі нәтижесінде бір жылдағы ККЗ өзгерістері	1,332,486	2,165,928	3,318,244	104,317	6,920,975
Танылуын тоқтатуға әкеп соқпайтын модификацияға байланысты, шартта көзделген ақша ағындарының өзгеруі	(11,084)	(21,230)	-	-	(32,314)
Дисконтты босату	-	-	636,980	-	636,980
2023 жылғы 30 қыркүйекке (аудиттелмеген)	3,104,287	2,966,818	8,268,832	102,444	14,442,381

*Жаңа құрылған немесе сатып алынған активтер бойынша бастапқы танылу сәтінен кейінгі сатылар арасындағы ауыстыруларды қоса алғанда.

2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай ішінде заңды тұлғаларға-кредиттік серіктестіктерге берілген кредиттердің көлемі клиенттерге берілген кредиттердің жалпы теңгерімдік құнының 142,587,634 мың теңгеге (аудиттелмеген) өсуіне әкелді, бұл ретте, залалдарға арналған бағалау резерві 2,008,965 мың теңгеге (аудиттелмеген) өсті. 2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай ішінде заңды тұлғаларға-кредиттік серіктестіктерге берілген кредиттер жалпы сомасы 56,660,507 мың теңгеге (аудиттелген) өтелген болатын, бұл ретте, залалдарға арналған бағалау резерві 117,557 мың теңгеге (аудиттелмеген) азайды.

**ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН АРАЛЫҚ ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ
ЕСЕПТІЛІККЕ ТАҢДАУЛЫ ТҮСІНДІРМЕ ЕСКЕРТУЛЕР****2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз айға**

мың теңгемен

*Инвестициялық жобаларды**жүзеге асыру үшін заңды**тұлғаларға берілген кредиттер*

	<i>1-саты</i>	<i>2-саты</i>	<i>3-саты</i>	<i>СҚКҚ</i>	<i>Жиыны</i>
2023 жылғы 1 қаңтарға күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв	5,872,890	234,729	37,559,536	1,698,605	45,365,761
Жаңа активтер, құрылған немесе сатып алынған*	27,078	–	–	–	27,078
Өтелген активтер	(5,420)	–	(112,906)	–	(118,326)
1-сатыға ауыстырулар	557,318	(5,116)	(552,202)	–	–
2-сатыға ауыстырулар	(5,383)	67,201	(61,818)	–	–
3-сатыға ауыстырулар	(1,593,148)	(229,613)	1,822,761	–	–
Сатылар арасындағы ауыстырулар мен бастапқы деректердің өзгеруі нәтижесінде бір жылдағы ККЗ өзгерістері	(1,157,966)	30,548	(6,280,174)	(284,835)	(7,692,427)
Танылуын тоқтатуға әкеп соқпайтын модификацияға байланысты, шартта көзделген ақша ағындарының өзгеруі	(4,871)	–	–	–	(4,871)
Дисконтты босату	–	–	5,305,714	–	5,305,714
2023 жылғы 30 қыркүйекке (аудиттелмеген)	3,690,498	97,749	37,680,911	1,413,770	42,882,928

* Жаңа құрылған немесе сатып алынған активтер бойынша бастапқы танылу сәтінен кейінгі сатылар арасындағы ауыстыруларды қоса алғанда.

2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай ішінде заңды тұлғаларға инвестициялық жобаларды жүзеге асыру үшін берілген кредиттердің көлемі клиенттерге берілген кредиттердің жалпы теңгерімдік құнының 1,053,230 мың теңгеге (аудиттелмеген) өсуіне әкелді, бұл ретте, залалдарға арналған бағалау резерві 27,078 мың теңгеге (аудиттелмеген) өсті. 2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай ішінде заңды тұлғаларға инвестициялық жобаларды жүзеге асыру үшін берілген кредиттер жалпы сомасы 8,110,232 мың теңгеге (аудиттелген) өтелген болатын, бұл ретте, залалдарға арналған бағалау резерві 118,326 мың теңгеге (аудиттелмеген) азайды.

Басқа заңды тұлғаларға берілген кредиттер

	<i>1-саты</i>	<i>2-саты</i>	<i>3-саты</i>	<i>СҚКҚ</i>	<i>Жиыны</i>
2023 жылғы 1 қаңтарға күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв	2,965,231	1,144,217	57,739,584	25,265	61,874,297
Жаңа активтер, құрылған немесе сатып алынған*	2,955,750	–	419,395	–	3,375,145
Өтелген активтер	(344,330)	(535,781)	(409,805)	(137,461)	(1,427,377)
1-сатыға ауыстырулар	1,267,709	(94,641)	(1,173,068)	–	–
2-сатыға ауыстырулар	(161,667)	879,641	(717,974)	–	–
3-сатыға ауыстырулар	(645,617)	(964,436)	1,610,053	–	–
Сатылар арасындағы ауыстырулар мен бастапқы деректердің өзгеруі нәтижесінде бір жылдағы ККЗ өзгерістері	(2,074,725)	30,217	5,339,285	1,478,858	4,773,635
Танылуын тоқтатуға әкеп соқпайтын модификацияға байланысты, шартта көзделген ақша ағындарының өзгеруі	(20,000)	–	–	–	(20,000)
Дисконтты босату	–	–	7,504,484	–	7,504,484
Қалпына келтіру	–	–	588	–	588
Есептен шығару	–	–	(358,335)	–	(358,335)
2023 жылғы 30 қыркүйекке (аудиттелмеген)	3,942,351	459,217	69,954,207	1,366,662	75,722,437

**ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН АРАЛЫҚ ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ
ЕСЕПТІЛІККЕ ТАҢДАУЛЫ ТҮСІНДІРМЕ ЕСКЕРТУЛЕР****2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз айға***мың теңгемен*

* Жаңа құрылған немесе сатып алынған активтер бойынша бастапқы танылу сәтінен кейінгі сатылар арасындағы ауыстыруларды қоса алғанда.

2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай ішінде заңды тұлғаларға берілген кредиттердің үлкен көлемі клиенттерге берілген кредиттердің жалпы теңгерімдік құнының 48,354,888 мың теңгеге (аудиттелмеген) өсуіне әкелді, бұл ретте, залалдарға арналған бағалау резерві 3,375,145 мың теңгеге (аудиттелмеген) өсті. 2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай ішінде заңды тұлғаларға берілген кредиттер жалпы сомасы 21,977,190 мың теңгеге (аудиттелген) өтелген болатын, бұл ретте, залалдарға арналған бағалау резерві 1,427,377 мың теңгеге (аудиттелмеген) азайды.

Келесі кестеде 2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай ішінде жеке тұлғаларға берілген кредиттер бойынша ККЗ арналған резерв өзгерістерінің талдауы ұсынылған.

**Жеке тұлғаларға берілген
кредиттер**

	<i>1-саты</i>	<i>2-саты</i>	<i>3-саты</i>	<i>СҚКК</i>	<i>Жиыны</i>
2023 жылғы 1 қаңтарға күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв	7,337,245	1,156,098	34,250,132	518,434	43,261,909
Жаңа активтер, құрылған немесе сатып алынған*	862,984	3,224	42,211	–	908,419
Өтелген активтер	(319,904)	(43,048)	(1,249,546)	(14,657)	(1,627,155)
1-сатыға ауыстырулар	4,585,410	(384,302)	(4,201,108)	–	–
2-сатыға ауыстырулар	(84,368)	435,646	(351,278)	–	–
3-сатыға ауыстырулар	(465,929)	(722,362)	1,188,291	–	–
Сатылар арасындағы ауыстырулар мен бастапқы деректердің өзгеруі нәтижесінде бір жылдағы ККЗ өзгерістері	(8,311,885)	(43,673)	1,489,326	(148,399)	(7,014,631)
Танылуын тоқтатуға әкеп соқпайтын модификацияға байланысты, шартта көзделген ақша ағындарының өзгеруі	(7,872)	(7,462)	–	–	(15,334)
Дисконтты босату	–	–	3,309,237	–	3,309,237
Қалпына келтіру	–	–	824	–	824
Есептен шығарылған сомалар	–	–	(197,726)	–	(197,726)
2023 жылғы 30 қыркүйекке (аудиттелмеген)	3,595,681	394,121	34,280,363	355,378	38,625,543

2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай ішінде жеке тұлғаларға берілген кредиттердің үлкен көлемі клиенттерге берілген кредиттердің жалпы теңгерімдік құнының 50,346,192 мың теңгеге (аудиттелмеген) ұлғаюына әкелді, бұл ретте, залалдарға арналған бағалау резерві 908,419 мың теңгеге (аудиттелмеген) ұлғайды. 2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай ішінде жеке тұлғаларға берілген кредиттер жалпы сомасы 14,096,667 мың теңгеге (аудиттелмеген) өтелген болатын, бұл ретте, залалдарға арналған бағалау резерві 1,627,155 мың теңгеге (аудиттелмеген) азайды.

2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай ішінде көктемгі дала жұмыстарын жүргізуді қолдау үшін агроөнеркәсіптік кешен субъектілеріне кредит беру жөніндегі «Кең-Дала» жыл сайынғы мемлекеттік бағдарламасы шеңберінде Қоғам нарықтық мөлшерлемеден төмен мөлшерлеме - жылдық 1.50% бойынша және 2024 жылдың наурызына дейін өтеу мерзімімен (2022 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай: 2023 жылғы сәуірге дейін) жалпы сомасы 79,138,689 мың теңгеге (аудиттелмеген) (2022 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай: 73,057,320 мың теңге (аудиттелмеген) кредит берді. Қоғам пайда немесе залал туралы шоғырландырылған есепте «өзге кірістер, нетто» құрамында бастапқы тану кезінде 9,471,377 мың теңге (аудиттелмеген) (2022 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай: 5,538,615 мың теңге (аудиттелмеген) мөлшерінде дисконтты және 6,203,692 мың теңге (аудиттелмеген) (2022 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай: 3,039,328 мың теңге (аудиттелген) мөлшеріндегі дисконттың амортизациясынан пайыздық кірістерді жән, тиісінше, клиенттерге берілген кредиттер бойынша пайыздық кірістерді мойындады. Нарықтық мөлшерлемеден төмен пайыздық мөлшерлемелер бойынша кредиттерді бастапқы танудан болған 9,471,377 мың теңге (аудиттелмеген) мөлшеріндегі (2022 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай: 5,538,615 мың теңге (аудиттелмеген) залал алынған мемлекеттік субсидия есебінен толық өтелді (2022 жылғы 30 қыркүйекте

**ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН АРАЛЫҚ ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ
ЕСЕПТІЛККЕ ТАҢДАУЛЫ ТҮСІНДІРМЕ ЕСКЕРТУЛЕР****2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз айға***мың теңгемен*

аяқталған тоғыз ай: алынған мемлекеттік субсидия есебінен толық өтелген). Қоғам шарттар бойынша жоғарыда көрсетілген кредиттердің әділ құнын бағалау үшін бастапқы тану кезінде ақша қаражаттарының болашақ ағындарын дисконттау жолымен жылдық 14.00%-дан 19.70%-ға дейінгі (2022 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай ішінде: жылдық 12.50%-дан 18.90%-ға дейінгі) есептік нарықтық пайыздық мөлшерлемелерді қолданды.

2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай ішінде Қоғам мемлекеттік «Нәтижелі жұмыспен қамтуды және жаппай кәсіпкерлікті дамытудың 2017-2021 жылдарға арналған бағдарламасы» (бұдан әрі – «Іскер») шеңберінде берілген кредиттерді беруді және оларға қызмет көрсетуді жалғастырды; 10,805,161 мың теңге (аудиттелмеген) сомасына жаңа қарыздар берілді (2022 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған алты ай: 10,871,184 мың теңге (аудиттелмеген)). Қоғам шарттар бойынша жоғарыда көрсетілген кредиттердің әділ құнын бағалау үшін бастапқы тану кезінде ақша қаражаттарының болашақ ағындарын дисконттау жолымен жылдық 14.00%-дан 23.20%-ға дейінгі (2022 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай ішінде: жылдық 12.50%-дан 18.90%-ға дейінгі) есептік нарықтық пайыздық мөлшерлемелерді қолданды. Нарықтық мөлшерлемеден төмен мөлшерлеме бойынша берілген кредиттерді бастапқы танудан болған 3,210,761 мың теңге (аудиттелмеген) мөлшерінде залал (2022 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай: 3,292,083 мың теңге (аудиттелмеген)) "өзге кірістер, нетто" құрамында танылды және мемлекеттік субсидия есебінен толық өтелді.

2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай ішінде «Еңбек» және «Жұмыспен қамту жол картасы – 2020-2021» мемлекеттік бағдарламалары шеңберінде 8,227,714 мың теңге (аудиттелмеген) сомасына кредит беруді және оларға қызмет көрсетуді жалғастырды. Қоғам шарттар бойынша болашақ ақша қаражаттарының ағындарын дисконттау жолымен бастапқы тану кезінде жоғарыда көрсетілген қарыздардың әділ құнын бағалау үшін 14.00%-дан 23.20%-ға дейінгі диапазондағы есептік нарықтық пайыздық мөлшерлемені қолданды. Нарықтық мөлшерлемеден төмен мөлшерлеме бойынша берілген кредиттерді бастапқы танудан болған 1,574,528 мың теңге (аудиттелмеген) мөлшерінде залал «өзге кірістер, нетто» құрамында танылды және мемлекеттік субсидия есебінен толық өтелді. 2022 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай ішінде Қоғам «Еңбек» және «Жұмыспен қамту жол картасы – 2020-2021» мемлекеттік бағдарламалары шеңберінде бұрын берілген кредиттер бойынша жалпы сомасы 7,673,980 мың теңгеге (аудиттелмеген) күтілетін кредиттік залалға ұшырады. 2022 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай ішінде келтірілген барлық осы залалдар мемлекеттік субсидия есебінен өтелген болатын (14-ескертпе).

2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай ішінде тауарлы-сүт фермаларының құрылысын қаржыландыру үшін және ауыл шаруашылығы өнімдерін өндіру және қайта өңдеу бойынша инвестициялық жобаларды іске асыру үшін агроөнеркәсіптік кешен субъектілеріне кредит беруге Акционерден алынған қарыз шеңберінде Қоғам жалпы сомасы 4,798,818 мың теңгеге (аудиттелмеген) жаңа кредиттер берді. Қоғам шарттар бойынша болашақ ақша қаражаттарының ағындарын дисконттау жолымен бастапқы тану кезінде жоғарыда көрсетілген қарыздардың әділ құнын бағалау үшін 14.0%-дан 21.5%-ға дейінгі диапазондағы есептік нарықтық пайыздық мөлшерлемелерді қолданды. Нарықтық мөлшерлемеден төмен мөлшерлеме бойынша берілген кредиттерді бастапқы танудан болған 1,814,315 мың теңге (аудиттелмеген) мөлшеріндегі залал «өзге кірістер, нетто» құрамында танылды және мемлекеттік субсидия есебінен толық өтелді.

Өзінің жалпы операциялық қызметі барысында Қоғам ауыл шаруашылығы өнеркәсібіндегі қызметті жүзеге асыратын қарыз алушыларға нарықтық мөлшерлемелерден төмен мөлшерлемелер бойынша кредиттер береді. Нарықтық мөлшерлемелерден төмен пайыздық мөлшерлемелер бойынша берілген кредиттерді бастапқы танудан болған 5,039,921 мың теңге (аудиттелмеген) мөлшеріндегі залал 2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай ішінде «өзге кірістер, нетто» құрамында танылған (2022 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай: 8,413,106 мың теңге (аудиттелмеген)). 2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай ішінде Қоғам шарттар бойынша болашақ ақша қаражаттарының ағындарын дисконттау жолымен бастапқы тану кезінде жоғарыда көрсетілген қарыздардың әділ құнын бағалау үшін 14.0%-дан 23.20%-ға дейінгі (2022 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай: 12.50%-дан 18.90%-ға дейінгі) диапазондағы есептік нарықтық пайыздық мөлшерлемелерді қолданды.

2023 жылғы 30 қыркүйектегі жағдай бойынша Қоғамда жалпы кредит қалдығы меншікті капиталдың 10%-нан асатын қарыз алушылар болған емес (2022 жылғы 30 қыркүйек: жоқ).

Төменде 2022 жылдың 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай ішінде заңды тұлғаларға берілген кредиттер бойынша күтілетін кредиттік залалдарға (ККЗ) арналған резервтің өзгерістеріне талдау келтірілген:

**ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН АРАЛЫҚ ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ
ЕСЕПТІЛІККЕ ТАҢДАУЛЫ ТҮСІНДІРМЕ ЕСКЕРТУЛЕР****2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз айға***мың теңгемен**Заңды тұлғаларға-кредиттік
серіктестіктерге берілген
кредиттер*

	<i>1-саты</i>	<i>2-саты</i>	<i>3-саты</i>	<i>СҚКҚ</i>	<i>Жиыны</i>
2022 жылғы 1 қаңтарға күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв	5,436	1,533	5,302,700	–	5,309,669
Жаңа активтер, құрылған немесе сатып алынған*	29,625	–	4,491,752	–	4,521,377
Өтелген активтер	(695)	–	(298,449)	–	(299,144)
1-сатыға ауыстырулар	212,320	–	(212,320)	–	–
2-сатыға ауыстырулар	–	6,557	(6,557)	–	–
3-сатыға ауыстырулар	(973)	(1,533)	2,506	–	–
Сатылар арасындағы ауыстырулар мен бастапқы деректердің өзгеруі нәтижесінде бір жылдағы ККЗ өзгерістері	(182,119)	(6,557)	5,976,915	–	5,788,239
Танылуын тоқтатуға әкеп соқпайтын модификацияға байланысты, шартта көзделген ақша ағындарының өзгеруі	(5,335)	–	(288,103)	–	(293,458)
Дисконтты босату	–	–	1,503,257	–	1,503,257
2022 жылғы 30 қыркүйекке (аудиттелмеген)	58,239	–	16,471,701	–	16,529,940

* Жаңа құрылған немесе сатып алынған активтер бойынша бастапқы танылу сәтінен кейінгі сатылар арасындағы ауыстыруларды қоса алғанда.

2022 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз айдың ішінде заңды тұлғаларға-кредиттік серіктестіктерге берілген кредиттердің көлемі клиенттерге берілген кредиттердің жалпы теңгерімдік құнының 113,056,145 мың теңгеге (аудиттелмеген) ұлғаюына әкелді, бұл ретте, залалдарға арналған бағалау резерві 4,521,377 мың теңгеге (аудиттелмеген) ұлғайды. 2022 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз айдың ішінде заңды тұлғаларға-кредиттік серіктестіктерге жалпы сомасы 43,286,188 мың теңгеге берілген кредиттер өтелді (аудиттелмеген), бұл ретте, залалдарға арналған бағалау резерві 299,144 мың теңгеге (аудиттелмеген) азайды.

*Инвестициялық жобаларды**жүзеге асыру үшін заңды**тұлғаларға берілген кредиттер*

	<i>1-саты</i>	<i>2-саты</i>	<i>3-саты</i>	<i>СҚКҚ</i>	<i>Жиыны</i>
2022 жылғы 1 қаңтарға күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв	589,112	–	26,179,740	638,387	27,407,239
Жаңа активтер, құрылған немесе сатып алынған*	634,850	–	27,143	–	661,993
Өтелген активтер	–	–	(2,472,324)	–	(2,472,324)
1-сатыға ауыстырулар	406,131	–	(406,131)	–	–
2-сатыға ауыстырулар	–	10,679	(10,679)	–	–
3-сатыға ауыстырулар	(102,174)	–	102,174	–	–
Сатылар арасындағы ауыстырулар мен бастапқы деректердің өзгеруі нәтижесінде бір жылдағы ККЗ өзгерістері	(96,763)	670,860	6,115,857	299,161	6,989,115
Танылуын тоқтатуға әкеп соқпайтын модификацияға байланысты, шартта көзделген ақша ағындарының өзгеруі	–	–	(1,176,191)	–	(1,176,191)
Дисконтты босату	–	–	1,073,926	–	1,073,926
2022 жылғы 30 қыркүйекке (аудиттелмеген)	1,431,156	681,539	29,433,515	937,548	32,483,758

* Жаңа құрылған немесе сатып алынған активтер бойынша бастапқы танылу сәтінен кейінгі сатылар арасындағы ауыстыруларды қоса алғанда.

**ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН АРАЛЫҚ ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ
ЕСЕПТІЛККЕ ТАҢДАУЛЫ ТҮСІНДІРМЕ ЕСКЕРТУЛЕР****2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз айға***мың теңгемен*

2022 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай ішінде заңды тұлғаларға инвестициялық жобаларды жүзеге асыру үшін берілген кредиттердің көлемі клиенттерге берілген кредиттердің жалпы теңгерімдік құнының 11,376,530 мың теңгеге (аудиттелмеген) ұлғаюына әкелді, бұл ретте, залалдарға арналған бағалау резерві 661,993 мың теңгеге (аудиттелмеген) ұлғайды. 2022 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай ішінде инвестициялық жобаларды жүзеге асыру үшін заңды тұлғаларға берілген жалпы сомасы 8,173,541 мың теңге кредиттер өтелген (аудиттелмеген, бұл ретте залалдарға арналған бағалау резерві 2,472,324 мың теңгеге (аудиттелмеген) азайды.

*Басқа заңды тұлғаларға берілген
кредиттер*

	<i>1-саты</i>	<i>2-саты</i>	<i>3-саты</i>	<i>СҚКҚ</i>	<i>Жиыны</i>
2022 жылғы 1 қаңтарға күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв	688,079	187,323	45,507,351	9,043	46,391,796
Жаңа активтер, құрылған немесе сатып алынған*	345,074	–	401,410	–	746,484
Өтелген активтер	(26,301)	(5,250)	(855,655)	–	(887,206)
1-сатыға ауыстырулар	1,001,913	(186,194)	(815,719)	–	–
2-сатыға ауыстырулар	–	531,564	(531,564)	–	–
3-сатыға ауыстырулар	(2,352)	–	2,352	–	–
Сатылар арасындағы ауыстырулар мен бастапқы деректердің өзгеруі нәтижесінде бір жылдағы ККЗ өзгерістері	(963,328)	(135,231)	(3,518,322)	4,262	(4,612,619)
Танылуын тоқтатуға әкеп соқпайтын модификацияға байланысты, шартта көзделген ақша ағындарының өзгеруі	(15,743)	–	(5,215,097)	–	(5,230,840)
Дисконтты босату	–	–	4,466,021	–	4,466,021
2022 жылғы 30 қыркүйекке (аудиттелмеген)	1,027,342	392,212	39,440,777	13,305	40,873,636

* Жаңа құрылған немесе сатып алынған активтер бойынша бастапқы танылу сәтінен кейінгі сатылар арасындағы ауыстыруларды қоса алғанда.

2022 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай ішінде басқа заңды тұлғаларға берілген кредиттердің үлкен көлемі клиенттерге берілген кредиттердің жалпы теңгерімдік құнының 62,926,704 мың теңгеге (аудиттелмеген) ұлғаюына әкелді, бұл ретте, залалдарға арналған бағалау резерві 746,484 мың теңгеге (аудиттелмеген) ұлғайды. 2022 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай ішінде басқа заңды тұлғаларға берілген жалпы сомасы 14,598,179 мың теңге кредиттер өтелген (аудиттелмеген, бұл ретте залалдарға арналған бағалау резерві 887,206 мың теңгеге (аудиттелмеген) азайды.

Келесі кестеде 2022 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай ішінде жеке тұлғаларға берілген кредиттер бойынша ККЗ арналған резерв өзгерістерінің талдау ұсынылған.

*Жеке тұлғаларға берілген
кредиттер*

	<i>1-саты</i>	<i>2-саты</i>	<i>3-саты</i>	<i>СҚКҚ</i>	<i>Жиыны</i>
2022 жылғы 1 қаңтарға күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв	913,163	30,247	21,829,545	539,974	23,312,929
Жаңа активтер, құрылған немесе сатып алынған*	296,893	–	–	–	296,893
Өтелген активтер	(128,731)	(17,659)	(618,274)	–	(764,664)
1-сатыға ауыстырулар	2,408,313	(18,722)	(2,389,591)	–	–
2-сатыға ауыстырулар	(21,186)	153,463	(132,277)	–	–
3-сатыға ауыстырулар	(60,871)	(9,165)	70,036	–	–
Сатылар арасындағы ауыстырулар мен бастапқы деректердің өзгеруі нәтижесінде бір жылдағы ККЗ өзгерістері	2,453,499	541,385	6,556,284	(108,261)	9,442,907
Танылуын тоқтатуға әкеп	–	–	320,741	–	320,741

**ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН АРАЛЫҚ ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ
ЕСЕПТІЛІККЕ ТАҢДАУЛЫ ТҮСІНДІРМЕ ЕСКЕРТУЛЕР****2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз айға***мың теңгемен*соқпайтын модификацияға
байланысты, шартта көзделген
акша ағындарының өзгеруі

Дисконтты босату	–	–	802,380	–	802,380
Қалпына келтіру	–	–	2,735	–	2,735
2022 жылғы 30 қыркүйекке (аудиттелмеген)	5,861,080	679,549	26,441,579	431,713	33,413,921

2022 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай ішінде жеке тұлғаларға берілген кредиттердің үлкен көлемі клиенттерге берілген кредиттердің жалпы теңгерімдік құнының 47,625,403 мың теңгеге (аудиттелмеген) ұлғаюына әкелді, бұл ретте, залалдарға арналған бағалау резерві 296,893 мың теңгеге (аудиттелмеген) ұлғайды. 2022 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай ішінде жеке тұлғаларға берілген жалпы сомасы 40,695,069 мың теңге кредит өтелді (аудиттелмеген), бұл ретте залалдарға арналған бағалау резерві 764,664 мың теңгеге азайды (аудиттелмеген).

Келесі кестеде 2023 жылғы 30 қыркүйектегі және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша клиенттерге берілген кредиттердің сапасы туралы ақпарат ұсынылған:

	<i>2023 жылғы 30 қыркүйекке (аудиттелмеген)</i>				
	<i>1-саты 12-айлық ККЗ</i>	<i>2-саты Кредиттік- құнсызданған болып табылмайтын активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалдар</i>	<i>3-саты Кредиттік- құнсызданған болып табылмайтын активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалдар</i>	<i>СҚКҚ</i>	<i>Жыны</i>
<i>Заңды тұлғаларға-кредиттік серіктестіктерге берілген кредиттер</i>					
- мерзімі кешіктірілмеген	269,237,943	43,942,584	34,867,986	3,470,159	351,518,672
- 30 күннен аз мерзімге кешіктірілген;	1,741,395	686,149	968,185	–	3,395,729
- 31 күннен артық және 60 күннен аз мерзімге кешіктірілген	–	2,037,954	472,048	–	2,510,002
- 61 күннен артық және 90 күннен аз мерзімге кешіктірілген	–	–	1,420,792	176,074	1,596,866
- 91 күннен артық және 360 күннен аз мерзімге кешіктірілген	–	–	2,811,992	302	2,812,294
- 1 жылдан астам мерзімге кешіктірілген	–	–	5,628,579	–	5,628,579
	270,979,338	46,666,687	46,169,582	3,646,535	367,462,142
Күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв	(3,104,287)	(2,966,818)	(8,268,832)	(102,444)	(14,442,381)
	267,875,051	43,699,869	37,900,750	3,544,091	353,019,761

**ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН АРАЛЫҚ ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ
ЕСЕПТІЛІККЕ ТАҢДАУЛЫ ТҮСІНДІРМЕ ЕСКЕРТУЛЕР****2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз айға***мың теңгемен*

<i>Инвестициялық жобаларды жүзеге асыру үшін заңды тұлғаларға берілген кредиттер</i>	<i>2023 жылғы 30 қыркүйекке (аудиттелмеген)</i>				
	<i>1-саты 12-айлық ККЗ</i>	<i>2-саты</i>	<i>3-саты</i>	<i>СҚКҚ</i>	<i>Жиыны</i>
		<i>Кредиттік- құнсызданған болып табылмайтын активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалдар</i>	<i>Кредиттік- құнсызданған болып табылмайтын активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалдар</i>		
- мерзімі кешіктірілмеген	24,982,664	297,657	27,522,755	1,920,397	54,723,473
- 30 күннен аз мерзімге кешіктірілген;	283,961	-	1,228,431	-	1,512,392
- 31 күннен артық және 60 күннен аз мерзімге кешіктірілген	-	230,841	2,916,799	-	3,147,640
- 61 күннен артық және 90 күннен аз мерзімге кешіктірілген	-	-	7,340,517	-	7,340,517
- 91 күннен артық және 360 күннен аз мерзімге кешіктірілген	-	-	29,263,880	-	29,263,880
- 1 жылдан астам мерзімге кешіктірілген	-	-	13,407,222	-	13,407,222
	25,266,625	528,498	81,679,604	1,920,397	109,395,124
Күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв	(3,690,498)	(97,749)	(37,680,911)	(1,413,770)	(42,882,928)
	21,576,127	430,749	43,998,693	506,627	66,512,196

<i>Басқа заңды тұлғаларға берілген кредиттер</i>	<i>2023 жылғы 30 қыркүйекке (аудиттелмеген)</i>				
	<i>1-саты 12-айлық ККЗ</i>	<i>2-саты</i>	<i>3-саты</i>	<i>СҚКҚ</i>	<i>Жиыны</i>
		<i>Кредиттік- құнсызданған болып табылмайтын активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалдар</i>	<i>Кредиттік- құнсызданған болып табылмайтын активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалдар</i>		
- мерзімі кешіктірілмеген	98,139,286	1,688,586	46,035,042	9,297,725	155,160,639
- 30 күннен аз мерзімге кешіктірілген;	1,902,531	520	7,407,395	-	9,310,446
- 31 күннен артық және 60 күннен аз мерзімге кешіктірілген	-	782,454	752,265	-	1,534,719
- 61 күннен артық және 90 күннен аз мерзімге кешіктірілген	-	-	980,491	10,459	990,950
- 91 күннен артық және 360 күннен аз мерзімге кешіктірілген	-	-	28,540,114	-	28,540,114
- 1 жылдан астам мерзімге кешіктірілген	-	-	36,878,580	352,419	37,230,999
	100,041,817	2,471,560	120,593,887	9,660,603	232,767,867
Күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв	(3,942,351)	(459,217)	(69,954,207)	(1,366,662)	(75,722,437)
	96,099,466	2,012,343	50,639,680	8,293,941	157,045,430

**ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН АРАЛЫҚ ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ
ЕСЕПТІЛККЕ ТАҢДАУЛЫ ТҮСІНДІРМЕ ЕСКЕРТУЛЕР****2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз айға**

мың теңгемен

	2023 жылғы 30 қыркүйек (аудиттелмеген)				СҚКҚ	Жиыны
	1-саты 12-айлық ККЗ	2-саты Кредиттік- құнсызданған болып табылмайтын активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалдар	3-саты Кредиттік- құнсызданған болып табылмайтын активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалдар			
Жеке тұлғалар						
- мерзімі кешіктірілмеген	204,841,918	808,278	24,900,803	2,179,770	232,730,769	
- 30 күннен аз мерзімге кешіктірілген;	9,781,488	136,838	2,979,152	21,173	12,918,651	
- 31 күннен артық және 60 күннен аз мерзімге кешіктірілген	-	2,104,348	1,904,230	18,317	4,026,895	
- 61 күннен артық және 90 күннен аз мерзімге кешіктірілген	-	-	1,607,822	-	1,607,822	
- 91 күннен артық және 360 күннен аз мерзімге кешіктірілген	-	-	15,914,226	93,690	16,007,916	
- 1 жылдан астам мерзімге кешіктірілген	-	-	19,681,059	71,632	19,752,691	
	214,623,406	3,049,464	66,987,292	2,384,582	287,044,744	
Күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв	(3,595,681)	(394,121)	(34,280,363)	(355,378)	(38,625,543)	
	211,027,725	2,655,343	32,706,929	2,029,204	248,419,201	

	2022 жылғы 31 желтоқсанға				СҚКҚ	Жиыны
	1-саты 12-айлық ККЗ	2-саты Кредиттік- құнсызданған болып табылмайтын активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалдар	3-саты Кредиттік- құнсызданған болып табылмайтын активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалдар			
Заңды тұлғаларға-кредиттік серіктестіктерге берілген кредиттер						
- мерзімі кешіктірілмеген	204,719,661	37,748,598	19,839,458	742,090	263,049,807	
- 30 күннен аз мерзімге кешіктірілген;	1,210,712	1,719,769	2,213,974	-	5,144,455	
- 31 күннен артық және 60 күннен аз мерзімге кешіктірілген	-	1,085,822	1,887,951	-	2,973,773	
- 61 күннен артық және 90 күннен аз мерзімге кешіктірілген	-	-	378,679	-	378,679	
- 91 күннен артық және 360 күннен аз мерзімге кешіктірілген	-	-	1,900,975	-	1,900,975	
- 1 жылдан астам мерзімге кешіктірілген	-	-	4,350,117	-	4,350,117	
	205,930,373	40,554,189	30,571,154	742,090	277,797,806	
Күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв	(592,991)	(349,827)	(4,082,514)	-	(5,025,332)	
	205,337,382	40,204,362	26,488,640	742,090	272,772,474	

**ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН АРАЛЫҚ ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ
ЕСЕПТІЛІККЕ ТАҢДАУЛЫ ТҮСІНДІРМЕ ЕСКЕРТУЛЕР****2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз айға***мың теңгемен*

	2022 жылғы 31 желтоқсанға				
	1-саты 12-айлық ККЗ	2-саты Кредиттік- құнсызданған болып табылмайтын активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалдар	3-саты Кредиттік- құнсызданудан болып табылмайтын активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалдар	СҚКҚ	Жиыны
<i>Инвестициялық жобаларды іске асыру үшін заңды тұлғаларға берілген кредиттер</i>					
- мерзімі кешіктірілмеген	34,872,896	872,809	38,396,379	2,200,185	76,342,269
- 30 күннен аз мерзімге кешіктірілген;	1,610,421	–	10,012,265	–	11,622,686
- 31 күннен артық және 60 күннен аз мерзімге кешіктірілген	–	438,942	11,394,748	–	11,833,690
- 61 күннен артық және 90 күннен аз мерзімге кешіктірілген	–	–	179,843	–	179,843
- 91 күннен артық және 360 күннен аз мерзімге кешіктірілген	–	–	5,734,752	–	5,734,752
- 1 жылдан астам мерзімге кешіктірілген	–	–	9,517,243	–	9,517,243
	36,483,317	1,311,751	75,235,230	2,200,185	115,230,483
Күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв	(5,872,890)	(234,729)	(37,559,536)	(1,698,605)	(45,365,760)
	30,610,427	1,077,022	37,675,694	501,580	69,864,723

	2022 жылғы 31 желтоқсанға				
	1-саты 12-айлық ККЗ	2-саты Кредиттік- құнсызданған болып табылмайтын активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалдар	3-саты Кредиттік- құнсызданған болып табылмайтын активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалдар	СҚКҚ	Жиыны
<i>Кредиты, предоставленные прочим юридическим лицам</i>					
- мерзімі кешіктірілмеген	78,376,000	2,585,570	48,043,603	5,491,056	134,496,229
- 30 күннен аз мерзімге кешіктірілген;	2,410,222	2,169,972	10,237,385	–	14,817,579
- 31 күннен артық және 60 күннен аз мерзімге кешіктірілген	–	124,146	9,944,204	–	10,068,350
- 61 күннен артық және 90 күннен аз мерзімге кешіктірілген	–	–	495,418	–	495,418
- 91 күннен артық және 360 күннен аз мерзімге кешіктірілген	–	–	4,908,556	–	4,908,556
- 1 жылдан астам мерзімге кешіктірілген	–	–	36,136,208	–	36,136,208
	80,786,222	4,879,688	109,765,374	5,491,056	200,922,340
Күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв	(2,965,231)	(1,144,217)	(57,739,584)	(25,265)	(61,874,297)
	77,820,991	3,735,471	52,025,790	5,465,791	139,048,043

**ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН АРАЛЫҚ ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ
ЕСЕПТІЛІККЕ ТАҢДАУЛЫ ТҮСІНДІРМЕ ЕСКЕРТУЛЕР****2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз айға**

мың теңгемен

	2022 жылғы 31 желтоқсан				СККҚ	Жиыны
	1-саты 12-айлық ККЗ	2-саты Кредиттік- құнсызданған болып табылмайтын активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалдар	3-саты Кредиттік- құнсызданған болып табылмайтын активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалдар			
Жеке тұлғалар						
- мерзімі кешіктірілмеген	192,337,492	2,101,874	26,308,765	1,254,651	222,002,782	
- 30 күннен аз мерзімге кешіктірілген;	8,780,136	193,066	5,767,197	1,909	14,742,308	
- 31 күннен артық және 60 күннен аз мерзімге кешіктірілген	–	3,798,921	4,114,936	62,457	7,976,314	
- 61 күннен артық және 90 күннен аз мерзімге кешіктірілген	–	–	3,845,655	–	3,845,655	
- 91 күннен артық және 360 күннен аз мерзімге кешіктірілген	–	–	8,931,686	12,303	8,943,989	
- 1 жылдан астам мерзімге кешіктірілген	–	–	18,483,653	886,668	19,370,321	
	201,117,628	6,093,861	67,451,892	2,217,988	276,881,369	
Күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв	(7,337,245)	(1,156,098)	(34,250,132)	(518,434)	(43,261,909)	
	193,780,383	4,937,763	33,201,760	1,699,554	233,619,460	

7. Қаржылық жалгерлік бойынша дебиторлық берешек

2023 жылғы 30 қыркүйектегі және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық жалгерлік бойынша дебиторлық берешек мынадай түрде ұсынылған:

	2023 жылғы 30 қыркүйек (аудиттелмеген)			
	1 жылға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан артық	Жиыны
Қаржылық жалгерлікке жалпы инвестициялар	120,672,446	372,657,245	288,085,351	781,415,042
Қаржылық жалгерлік бойынша болашақ кезеңдердің еңбек сінірілмеген қаржылық табысы	(6,221,319)	(127,424,982)	(164,024,263)	(297,670,564)
Қаржылық жалгерлікке инвестициялар	114,451,127	245,232,263	124,061,088	483,744,478
ККЗ арналған бағалау резерві	(19,963,770)	(9,576,727)	(6,058,554)	(35,599,051)
Қаржылық жалгерлік бойынша дебиторлық берешек	94,487,357	235,655,536	118,002,534	448,145,427
	2022 жылғы 31 желтоқсан			
	1 жылға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан артық	Жиыны
Қаржылық жалгерлікке жалпы инвестициялар	107,161,691	314,260,335	235,470,399	656,892,425
Қаржылық жалгерлік бойынша болашақ кезеңдердің еңбек сінірілмеген қаржылық табысы	(5,442,459)	(98,877,552)	(125,626,732)	(229,946,743)
Қаржылық жалгерлікке инвестициялар	101,719,232	215,382,783	109,843,667	426,945,682
ККЗ арналған бағалау резерві	(17,730,992)	(11,561,466)	(5,573,723)	(34,866,181)
Қаржылық жалгерлік бойынша дебиторлық берешек	83,988,240	203,821,317	104,269,944	392,079,501

**ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН АРАЛЫҚ ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ
ЕСЕПТІЛІККЕ ТАҢДАУЛЫ ТҮСІНДІРМЕ ЕСКЕРТУЛЕР****2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз айға***мың теңгемен***Қаржылық жалгерлік бойынша дебиторлық берешек бойынша күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв**

Төмендегі кестеде 2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз айдағы ККЗ арналған резерв өзгерістерінің талдауы ұсынылған:

	<i>2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз айға (аудиттелмеген)</i>				<i>Жиыны</i>
	<i>1-саты 12-айлық күтілетін залалдар</i>	<i>2-саты Кредиттік- құнсызданған болып табылмайтын активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалдар</i>	<i>3-саты Кредиттік- құнсызданған болып табылатын активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін залалдар</i>	<i>СҚКҚ Сатып алынған немесе құрылған кредиттік- құнсызданған</i>	
2023 жылғы 1 қаңтарға ККЗ арналған резерв (қайта есептелген)	4,096,307	1,477,365	29,281,534	10,975	34,866,181
Жаңа құрылған немесе сатып алынған активтер	1,320,205	—	—	—	1,320,205
1-сатыға ауыстырулар	2,163,375	(1,962,511)	(200,864)	—	—
2-сатыға ауыстырулар	(770,544)	2,701,321	(1,930,777)	—	—
3-сатыға ауыстырулар	(27,430)	(1,600,561)	1,627,991	—	—
Залалдарға арналған бағалау резервін таза (қалпына келтіру)/құру	(3,868,445)	2,564,529	1,631,886	(2,739)	325,231
Есептен шығарылған сомалар	—	—	(912,566)	—	(912,566)
2023 жылғы 30 қыркүйекке	2,913,468	3,180,143	29,497,204	8,236	35,599,051

Төмендегі кестеде 2022 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз айға ККЗ арналған резерв өзгерістерінің талдауы берілген:

	<i>2022 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз айға (аудиттелмеген)</i>				<i>Жиыны</i>
	<i>1-саты 12-айлық күтілетін залалдар</i>	<i>2-саты Кредиттік- құнсызданған болып табылмайтын активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалдар</i>	<i>3-саты Кредиттік- құнсызданған болып табылатын активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін залалдар</i>	<i>СҚКҚ Сатып алынған немесе құрылған кредиттік- құнсызданған</i>	
2022 жылғы 1 қаңтарға күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв (қайта есептелген)	3,141,342	2,713,394	28,639,509	—	34,494,245
Жаңа құрылған немесе сатып алынған активтер	921,958	8,666	8,885	—	939,509
1-сатыға ауыстырулар	(582,909)	383,017	199,892	—	—
2-сатыға ауыстырулар	60,680	(981,736)	921,056	—	—
3-сатыға ауыстырулар	(40,215)	48,251	(8,036)	—	—
Залалдарға арналған бағалау резервін таза (қалпына келтіру)/құру	(155,102)	(1,223,589)	(2,997,258)	—	(4,375,949)
Есептен шығарылған сомалар	—	—	(5,633)	—	(5,633)
2022 жылғы 30 қыркүйекке (қайта есептелген)	3,345,754	948,003	26,758,415	—	31,052,172

**ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН АРАЛЫҚ ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ
ЕСЕПТІЛІККЕ ТАҢДАУЛЫ ТҮСІНДІРМЕ ЕСКЕРТУЛЕР****2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз айға**

мың теңгемен

Қаржылық жалгерлік портфелінің кредиттік сапасы

Төмендегі кестеде 2023 жылғы 30 қыркүйектегі және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық жалгерлік портфелінің кредиттік сапасы туралы ақпарат ұсынылған:

	2023 жылғы 30 қыркүйек (аудиттелмеген)			СҚКҚ	Жиыны
	1-саты 12-айлық күтілетін кредиттік залалдар	2-саты Кредиттік- құнсызданған болып табылмайтын активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалдар	3-саты Кредиттік- құнсызданған болып табылмайтын активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалдар		
- мерзімі кешіктірілмеген	383,953,695	6,324,288	16,413,178	23,635	406,714,796
- 30 күннен аз мерзімге кешіктірілген	19,133,100	3,980,583	2,898,559	-	26,012,242
- 31 күннен артық, бірақ 90 күннен аз мерзімге кешіктірілген	-	10,761,860	1,202,894	-	11,964,754
- 91 күннен артық, бірақ 180 күннен аз мерзімге кешіктірілген	-	-	3,995,434	-	3,995,434
- 181 күннен артық, бірақ 1 аз мерзімге кешіктірілген	-	-	8,238,358	-	8,238,358
-1 жылдан артық мерзімге кешіктірілген	-	-	26,818,894	-	26,818,894
	403,086,795	21,066,731	59,567,317	23,635	483,744,478
Залалдарға арналған бағалау резерві	(2,913,468)	(3,180,143)	(29,497,204)	(8,236)	(35,599,051)
Қаржылық жалгерлік бойынша дебиторлық бөрелектің жиыны	400,173,327	17,886,588	30,070,113	15,399	448,145,427

2022 жылғы 31 желтоқсан (қайта есептелген)

	2022 жылғы 31 желтоқсан (қайта есептелген)			СҚКҚ	Жиыны
	1-саты 12-айлық күтілетін кредиттік залалдар	2-саты Кредиттік- құнсызданған болып табылмайтын активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалдар	3-саты Кредиттік- құнсызданған болып табылмайтын активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалдар		
- мерзімі кешіктірілмеген	346,855,319	8,301,464	19,812,337	26,536	374,995,656
- 30 күннен аз мерзімге кешіктірілген	8,169,644	876,285	2,967,254	-	12,013,183
- 31 күннен артық, бірақ 90 күннен аз мерзімге кешіктірілген	-	2,070,960	3,867,551	-	5,938,511
- 91 күннен артық, бірақ 180 күннен аз мерзімге кешіктірілген	-	-	2,145,534	-	2,145,534

**ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН АРАЛЫҚ ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ
ЕСЕПТІЛІКKE ТАҢДАУЛЫ ТҮСІНДІРМЕ ЕСКЕРТУЛЕР****2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз айға***мың теңгемен*

- 181 күннен артық, бірақ 1 жылдан аз мерзімге кешіктірілген	-	-	3,378,714	-	3,378,714
- 1 жылдан артық мерзімге кешіктірілген	-	-	28,474,084	-	28,474,084
	355,024,963	11,248,709	60,645,474	26,536	426,945,682
Залалдарға арналған бағалау резерві	(4,096,308)	(1,477,365)	(29,281,533)	(10,975)	(34,866,181)
Қаржылық жалгерлік бойынша дебиторлық берешектің жиыны	350,928,655	9,771,344	31,363,941	15,561	392,079,501

Қаржылық жалгерлік бойынша дебиторлық берешектің шоғырлануы

2023 жылғы 30 қыркүйекке Қоғамның он ең ірі тәуелсіз тараптарға берген қаржылық жалгерлік бойынша дебиторлық берешектің шоғырлануы 26,590,765 мың теңгені (аудиттелмеген) немесе жиынтық кредиттік портфельдің 5.50% құрады (2022 жылғы 31 желтоқсанда: 28,385,157 мың теңге немесе жиынтық кредиттік портфельдің 6.65%). 2023 жылғы 30 қыркүйекке осы дебиторлық берешек бойынша 3,706,860 мың теңге (аудиттелмеген) мөлшерінде күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв құрылған (2022 жылғы 31 желтоқсан: 3,946,983 мың теңге).

8. Өзге активтер

	<i>2023 жылғы 30 қыркүйек (аудиттелмеген)</i>	<i>2022 жылғы 31 желтоқсан</i>
Босалқы қорлар	6,140,557	3,296,758
Аванстар берілген	3,626,815	599,496
Өзге қаржылық активтер	4,596,126	5,593,593
Өзге қаржылық емес активтер	1,558,361	1,399,154
Өзге	15,921,859	10,889,001

**ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН АРАЛЫҚ ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ
ЕСЕПТІЛІККЕ ТАҢДАУЛЫ ТҮСІНДІРМЕ ЕСКЕРТУЛЕР****2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз айға***мың теңгемен***9. Акционер алдындағы берешек**

	<i>Өтеу күні</i>	<i>Бір жылдағы номиналды пайыздық мөлшерлеме, %</i>	<i>Валюта</i>	<i>2023 жылғы 30 қыркүйек (аудиттелмеге)</i>	<i>2022 жылғы 31 желтоқсан</i>
№32 келісім бойынша қарыз	2032 жылғы 14 желтоқсан	1.00%	Теңге	14,894,335	14,266,721
№26 келісім бойынша қарыз	2041 жылғы 10 ақпан	1.02%	Теңге	16,406,876	15,761,242
№25 келісім бойынша қарыз	2041 жылғы 10 ақпан	1.02%	Теңге	12,074,216	11,584,240
№101 келісім бойынша қарыз	2033 жылғы 14 желтоқсан	1.00%	Теңге	11,538,908	10,981,812
№135 келісім бойынша қарыз	2032 жылғы 14 желтоқсан	1.00%	Теңге	8,068,418	7,673,224
№136 келісім бойынша қарыз	2032 жылғы 14 желтоқсан	1.00%	Теңге	8,068,418	7,673,105
№76 келісім бойынша қарыз	2025 жылғы 14 желтоқсан	1.00%	Теңге	7,977,204	7,591,082
№85 келісім бойынша қарыз	2025 жылғы 14 желтоқсан	1.00%	Теңге	5,982,548	5,735,842
№122 келісім бойынша қарыз	2025 жылғы 14 желтоқсан	1.00%	Теңге	5,983,459	5,700,884
№20 келісім бойынша қарыз	2034 жылғы 31 қаңтар	1.00%	Теңге	5,741,557	6,173,952
№43 келісім бойынша қарыз	2034 жылғы 21 маусым	0.28%	Теңге	4,072,558	3,666,302
№34 келісім бойынша қарыз	2034 жылғы 28 қыркүйек	1.00%	Теңге	2,454,269	2,640,059
2018 жылғы 3 шілдедегі цессия шарты бойынша берешек	2024 жылғы 20 желтоқсан	5.00%	Теңге	744,590	1,121,866
2018 жылғы 3 шілдедегі борышты беру туралы шарт бойынша берешек	2024 жылғы 9 желтоқсан	3.00%	Теңге	273,757	431,405
				104,281,113	101,001,736

2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай ішінде Акционерден жаңа қарыз алулар болған емес.

2022 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай ішінде, ҚР Ауыл шаруашылығы министрінің 2020 жылғы 24 тамыздағы № 265 бұйрығымен бекітілген «Агроөнеркәсіптік кешенді дамытуды ынталандыру жөніндегі мемлекеттік саясатты іске асыру үшін «ҚазАгро» ҰБХ» АҚ жарғылық капиталын ұлғайтуға арналған бюджеттік инвестициялардың түзетілген Қаржылық Экономикалық Негіздемесі («ҚЭН») шеңберінде, ҚР Ауыл шаруашылығы министрінің 2022 жылғы 8 сәуірдегі № 102 бұйрығымен енгізілген өзгерістерді ескере отырып, Қоғам жалпы сомасы 8,300,000 теңгеге (аудиттелмеген) қарыз алды, өтеу мерзімі – 2034 жылы 21 маусым, номиналды пайыздық мөлшерлемесі – жылдық 0.28%, тиімді пайыздық мөлшерлемесі - 15.54%. Қарыздың мақсаты – агроөнеркәсіптік кешенді қаржыландыру, атап айтқанда тауарлы-сүт фермаларын салу және жаңбырлатқыш машиналар мен тамшылатып суару жүйелерін қолдана отырып, көкөністерді және қант қызылшаларын өндіру мен қайта өңдеу бойынша инвестициялық жобаларды іске асыру, бұл ретте, түпкі қарыз алушы үшін кредиттеу мөлшерлемесі жылдық 6% болуы керек. Қарызды бастапқы тану кезінде дисконт 4,891,183 мың теңгені құрады және мемлекеттік субсидия бойынша міндеттеме ретінде танылды (аудиттелмеген).

2023 жылғы 30 қыркүйектегі және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Қоғам кредиторлармен жасалған келісімдердің шектеу шарттарын сақтауға байланысты талаптарды орындады.

**ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН АРАЛЫҚ ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ
ЕСЕПТІЛІККЕ ТАҢДАУЛЫ ТҮСІНДІРМЕ ЕСКЕРТУЛЕР****2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз айға**

мың теңгемен

10. Кредиттік ұйымдардың қаражаттары

2023 жылғы 30 қыркүйектегі жағдай бойынша кредиттік ұйымдардың қаражаттары қамтиды:

	Валюта	Өтеу мерзімі	2023 жылғы 30 қыркүйек	2022 жылғы 31 желтоқсан
«Қазақстан Халық жинақ банкі» АҚ	Теңге	2024-2027 жыл	58,846,914	68,237,582
«Ситибанк Қазақстан» АҚ	Теңге	2024 жыл	10,722,312	–
«Өнеркәсіпті дамыту қоры» АҚ	Теңге	2042 жыл	3,217,625	3,000,898
«Ситибанк Қазақстан» АҚ	Теңге	2023 жыл	–	8,284,037
			72,786,851	79,522,517

2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай ішінде Қоғам айналым капиталын толықтыру мақсатында Қоғам айналым капиталын толықтыру мақсатында "Ситибанк Қазақстан" АҚ ашық кредиттік желісі шеңберінде жалпы сомасы 18,679,000 мың теңгеге 7 транш тартты, оның екеуі 7,967,000 мың теңгеге мерзімінен бұрын өтелді. Сондай-ақ, Қоғам 2022 жылы алған қарызын толығымен өтеді. 2023 жылғы 30 қыркүйектегі жағдай бойынша Қоғамда 2024 жылғы мамырда өтеу мерзімімен және жылдық 18.0% номиналды сыйақы мөлшерлемесімен 10,712,000 мың теңге сомасына "Ситибанк Қазақстан" АҚ-мен бес қолданыстағы кредиттік шарт бар.

2022 жылғы 2 желтоқсанда Қоғамның айналым қаражаттарын толықтыруға «Қазақстан Халық жинақ банкі» АҚ-нан 40,000,000 мың теңге сомасында қарыз қаражаты тартылған болатын, өтеу мерзімі 5 жыл және номиналды сыйақы мөлшерлемесі жылдық 18.00%.

2022 жыл ішінде Қоғам айналым капиталын толықтыру мақсатында «Ситибанк Қазақстан» АҚ-нан өтеу мерзімі 2023 жылғы қаңтарда және жылдық 16.80% номиналды сыйақы мөлшерлемесімен жалпы сомасы 8,277,000 мың теңгеге қарыз қаражатын тартты.

Шек кою қаржы талаптары

Кредиттік ұйымдардың қарыз шарттарының талаптарына сәйкес Қоғам дауыс беретін акцияларының 100% - ы тікелей немесе жанама түрде Ұлттық басқарушы холдингке тиесілі ұйымдар үшін ҚРҰБ белгілеген пруденциалдық нормативтерді қоса алғанда, белгілі бір қаржылық коэффициенттерді сақтауға міндетті. 2023 жылғы 30 қыркүйектегі және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Қоғам кредиторлармен жасалған шарттар бойынша шек кою қаржы талаптарын орындау жөніндегі талаптарды сақтайды.

11. Қазақстан Республикасының Үкіметі алдындағы берешек

2023 жылғы 30 маусымда аяқталған алты айдың ішінде Қоғам Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінен жылдық 0.01% номиналды пайыздық мөлшерлеменен және 2023 жылғы 15 желтоқсанда және 2024 жылғы 30 қарашада өтеу мерзімімен жалпы сомасы 140,000,000 мың теңгеге (аудиттелмеген) екі транш қарыз алды. Қарыз кәсіпорындардың көктемгі егіс және егін жинау жұмыстарын жүргізуі кезінде оларды қолдауға бағытталған «Кең-Дала» бағдарламасын іске асыру үшін алынды. Алынған қарыз жоғарыда көрсетілген бағдарламада көзделген нысаналы мақсатын одан әрі орындау шартымен жалпы сомасы 56,000,000 мың теңгеге (аудиттелмеген) «Қазақстан Халық Банкі» АҚ-на және жалпы сомасы 4,861,310 мың теңгеге (аудиттелмеген) (5-ескертпе) «Банк ЦентрКредит» АҚ-на, сондай-ақ жалпы сомасы 79,138,689 мың теңгеге (аудиттелмеген) тікелей клиенттерге жіберілді (6-ескертпе).

Алынған қарыздарды бастапқы тану кезінде 27,620,548 мың теңге мөлшеріндегі дисконт (аудиттелмеген) 2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай ішінде оның ішінара пайдаланылуымен мемлекеттік субсидия бойынша міндеттеме ретінде көрсетілді (14-ескертпе). 13,135,197 мың теңге сомасындағы дисконның амортизациясы (аудиттелмеген) Қазақстан Республикасының Үкіметі алдындағы берешек бойынша пайыздық шығыстар құрамында көрсетілді. Қоғам бастапқы тану кезінде шартта көзделген ақшалай қаражаттың болашақ ағындарын дисконттау жолымен қарыз транштарының әділ құнын бағалау үшін жылдық 17.71% - 18.25% диапазонындағы есептік нарықтық пайыздық мөлшерлемелерді қолданды.

2023 жылғы 30 қыркүйектегі жағдай бойынша алынған қарыздардың теңгерімдік құны 9,047 мың теңге (аудиттелмеген) сомасындағы есептелген пайыздарды қоса алғанда, 174,239,788 мың теңгені (аудиттелмеген) құрады.

2022 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай ішінде Қоғам Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінен жылдық 0.01% номиналды пайыздық мөлшерлеменен және 2022 жылғы 15 желтоқсанда және 2023 жылғы 30 наурызда өтеу мерзімімен жалпы сомасы 140,000,000 мың теңгеге (аудиттелмеген) қысқа мерзімді және орта

**ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН АРАЛЫҚ ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ
ЕСЕПТІЛІККЕ ТАҢДАУЛЫ ТҮСІНДІРМЕ ЕСКЕРТУЛЕР****2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз айға***мың теңгемен*

мерзімді қарыздың алты траншын алды. Қарыз көктемгі егіс және егін жинау жұмыстарын жүргізу кезінде кәсіпорындарды қолдауға бағытталған мемлекеттік бағдарлама шеңберінде алынды.

Алынған қарыз жоғарыда аталған бағдарламада көзделген одан арғы нысаналы мақсатын орындау шартымен жалпы сомасы 38,664,184 мың теңгеге (аудиттелмеген) «Қазақстан Халық Банкі» АҚ-на, 3,099,228 мың теңге «First Heartland Jusan Bank» АҚ-на (5-ескертпе) және 996,567 мың теңге (аудиттелмеген) «Центр Кредит Банкі» АҚ-на (5-ескертпе), сондай-ақ жалпы сомасы 73,057,320 теңгеге (аудиттелмеген) тікелей клиенттерге жіберілді (6-ескертпе).

Алынған қарыздарды бастапқы тану кезінде 14,860,839 мың теңге (аудиттелмеген) мөлшеріндегі дисконт 2022 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай ішінде оның ішінара пайдаланылуымен бірге мемлекеттік субсидия бойынша міндеттеме ретінде көрсетілді (14-ескертпе). 7,275,967 мың теңге (аудиттелмеген) сомасындағы дисконттың амортизациясы Қазақстан Республикасының Үкіметі алдындағы кредиторлық берешек бойынша пайыздық шығыстар құрамында көрсетілді. Қоғам шартта көзделген ақшалай қаражаттың болашақ ағындарын дисконттау жолымен бастапқы тану кезінде қарыз транштарының әділ құнын бағалау үшін жылдық 12.30 - 17.24% диапазонындағы есептік нарықтық пайыздық мөлшерлемелерді қолданды.

12. Мемлекеттік және бюджеттік ұйымдар алдындағы берешек

Іске асыру кезеңі	Бір жылдағы номиналды пайыздық			2023 жылғы	2022 жылғы
	мөлшерлеме, %	Валют а	30қыркүйек	31	
			(аудиттелмеген)	желтоқсан	
Мемлекеттік және бюджеттік ұйымдар алдындағы қарыздар	2023-2031 жылдар	0.01%	Теңге	185,160,794	182,541,555
Мемлекеттік және бюджеттік ұйымдар алдындағы қарыздар	2027-2028 жылдар	1.00%	Теңге	918,214	308,887
				186,079,008	182,850,442

2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай ішінде Қоғам түпкілікті қарыз алушыларға кредиттер беру мақсатында (түпкі қарыз алушыларға кредит беру арқылы, соның ішінде Атырау облысының стартап-жобаларына кредит беру арқылы ауылдық елді мекендердегі шағын және орта бизнесті қолдау) 1,000,000 мың теңге мөлшерінде қарыз алды. Сыйақы мөлшерлемесі - жылдық 1%, өтеу мерзімі 2028 жылы. Қоғам бастапқы тану кезінде қаржылық жағдай туралы шоғырландырылмаған аралық қысқартылған есепте тиісті кезеңдерде ішінара пайдаланылған мемлекеттік субсидия бойынша міндеттеме ретінде 457,854 мың теңге (аудиттелмеген) мөлшеріндегі дисконтты таныды. Қоғам бастапқы тану кезінде жоғарыда аталған қарыздардың әділ құнын бағалау үшін шарттарда көзделген ақшалай қаражаттардың болашақ ағындарын дисконттау жолымен жылдық 15.56% есептік нарықтық пайыздық мөлшерлемені қолданды.

2022 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай ішінде В течение девяти месяцев, закончившихся 30 сентября 2022 года, Қоғам ауылдық елді мекендерде және шағын қалаларда бизнес жобаларды іске асыру үшін қатысушыларға шағын кредит беру және қатысушыларға шағын кредит беру үшін МҚҰ/КС қорландыру мақсатында 006 "Ауылдық елді мекендерде және шағын қалаларда шағын кредиттер беру үшін облыстық бюджеттерге кредит беру" бюджеттік бағдарламасы бойынша жылдық 0.01% номиналды пайыздық мөлшерлеменен және 7 жылдан кейін өтеу мерзімімен 20,561,556 мың теңге сомасын алды, сондай-ақ ауылдағы шағын және орта бизнесті қолдау шеңберінде Атырау облысы әкімдігінен 5 жыл мерзімге жылдық 1.00% номиналды сыйақы мөлшерлемесімен 500,000 мың 5 жыл мерзімге жылдық 1.00% номиналды сыйақы мөлшерлемесімен 00,000 мың теңге алды. Қоғам қаржылық жағдай туралы шоғырландырылмаған аралық қысқартылған есепте бастапқы тану кезінде 12,233,365 мың теңге мөлшерінде дисконтты (аудиттелмеген) тиісті кезеңдерде ішінара пайдаланылған мемлекеттік субсидия бойынша міндеттеме ретінде мойындады. Қоғам шарттарда көзделген ақшалай қаражаттың болашақ ағындарын дисконттау жолымен бастапқы тану кезінде жоғарыда көрсетілген қарыздардың әділ құнын бағалау үшін жылдық 14.12-15,09% есептік нарықтық пайыздық мөлшерлемені қолданды.

2023 жылғы 30 қыркүйектегі және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай кредиторлармен жасалған келісімдердің шектеу ковенанттарын сақтауға байланысты талаптарды орындап келді.

**ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН АРАЛЫҚ ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ
ЕСЕПТІЛІКKE ТАҢДАУЛЫ ТҮСІНДІРМЕ ЕСКЕРТУЛЕР****2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз айға**

мың теңгемен

13. Шығарылған борыштық бағалы қағаздар

Теңгемен деноминацияланған шығарылған бағалы қағаздар мынадай позицияларды қамтиды:

	Орналас- тыру күні	Өтеу күні	Жылына пайызды қ мөлшерл емед, %	Номиналды құн		Теңгерімдік құн	
				2023		2023 жылғы	
				2022 жылғы 31 желтоқсан	2023 жылғы 30 қыркүйек (аудиттел меген)	2022 жылғы 31 желтоқсан	2023 жылғы 30 қыркүйек (аудиттелм еген)
Тиянақталған кіріспен облигациялар	2022 жылғы 28 шілде	2029 жылғы 28 шілде	16.85%	50,000,000	40,167,244	50,381,760	42,679,970
Тиянақталған кіріспен облигациялар	2021 жылғы 20 тамыз	2028 жылғы 20 тамыз	11.90%	40,000,000	40,000,000	40,399,314	41,573,931
Тиянақталған кіріспен облигациялар (4-ші облигациялық бағдарламаның 6-шы шығарылымы)	2021 жылғы 30 мауым	2031 жылғы 10 желтоқ-н	15.00%	35,000,000	35,000,000	41,271,703	40,385,211
Тиянақталған кіріспен облигациялар (4-ші облигациялық бағдарламаның 1-ші шығарылымы)	2019 жылғы 10 қазан	2026 жылғы 10 қазан	10.75%	39,475,017	39,475,017	41,477,050	40,411,419
Тиянақталған кіріспен облигациялар (4-ші облигациялық бағдарламаның 2-ші шығарылымы)	2020 жылғы 26 тамыз	2030 жылғы 26 тамыз	10.75%	30,496,202	30,496,202	30,765,883	31,583,999
Тиянақталған кіріспен облигациялар	2021 жылғы 21 желтоқсан	2031 жылғы 21 желтоқ-н	11.50%	25,000,000	25,000,000	25,797,895	25,079,108
Тиянақталған кіріспен облигациялар (3-ші облигациялық бағдарламаның 2-ші шығарылымы)	2023 жылғы 12 шілде	2030 жылғы 12 шілде	19.25%	20,000,000	-	20,817,477	-
Тиянақталған кіріспен облигациялар (2-ші облигациялық бағдарламаның 4-ші шығарылымы)	2020 жылғы 17 маусым	2024 жылғы 24 желтоқ-н	12.00%	20,000,000	20,000,000	20,417,505	19,673,924
Тиянақталған кіріспен облигациялар (2-ші облигациялық бағдарламаның 3-ші шығарылымы)	2019 жылғы 24 желтоқсан	2024 жылғы 24 желтоқ-н	12.00%	19,983,000	19,983,000	20,341,381	19,606,415
Купондық облигацияларды шығару	2022 жылғы 27 маусым	2025 жылғы 30 сәуір	13.00%	15,000,000	15,000,000	14,976,891	14,239,833
Тиянақталған кіріспен облигациялар (1-ші облигациялық бағдарламаның 3-ші шығарылымы)	2018 жылғы 8 қараша	2023 жылғы 8 қараша	12.00%	12,000,000	12,000,000	11,965,172	11,615,891
Тиянақталған кіріспен облигациялар	2022 жылғы 28 қараша	2025 жылғы 30 сәуір	14.50%	10,000,000	10,000,000	10,493,480	10,130,207
Тиянақталған кіріспен облигациялар (3-ші облигациялық бағдарламаның 4-ші шығарылым)	2021 жылғы 27 мамыр	2026 жылғы 27 мамыр	11.50%	9,350,000	9,350,000	9,720,364	9,451,551
Тиянақталған кіріспен облигациялар (3-ші облигациялық бағдарламаның 2-ші шығарылымы)	2016 жылғы 22 желтоқсан	2026 жылғы 22 маусым	14.00%	5,000,000	5,000,000	5,191,851	5,016,674
Тиянақталған кіріспен облигациялар (1-ші бағдарламалық бағдарламаның 1-ші шығарылымы)	2014 жылғы 30 желтоқсан	2026 жылғы 30 наурыз	10.07%	5,189,000	5,189,000	5,319,633	5,189,000
Тиянақталған кіріспен облигациялар	2015 жылғы 12 маусым	2024 жылғы 12 маусым	8.50%	3,950,000	3,950,000	4,048,849	3,962,052
Тиянақталған кіріспен облигациялар (1-ші облигациялық бағдарламаның 2-ші шығарылымы)	2015 жылғы 21 қазан	2026 жылғы 21 сәуір	10.07%	2,300,000	2,300,000	2,402,938	2,345,035
Тиянақталған кіріспен облигациялар (4-ші облигациялық бағдарламаның 7-ші шығарылымы)	2021 жылғы 27 қазан	2031 жылғы 27 қазан	7.10%	5,000,000	5,000,000	4,153,980	3,821,911
Тиянақталған кіріспен облигациялар (4-ші облигациялық бағдарламаның 9-шы шығарылымы)	2021 жылғы 21 желтоқ	2031 жылғы 21 желтоқ-н	11.50%	30,000,000	30,000,000	30,958,333	30,095,834
Тиянақталған кіріспен облигациялар (1-ші облигациялық бағдарламаның 3-ші шығарылымы)	2014 жылғы 16 шілде	2023 жылғы 16 қаңтар	8.00%	-	16,952,250	-	17,567,283
Тиянақталған кіріспен облигациялар (2-ші облигациялық бағдарламаның 1-ші шығарылымы)	2014 жылғы 20 тамыз	2023 жылғы 20 ақпан	8.50%	-	10,000,000	-	10,298,860

**ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН АРАЛЫҚ ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ
ЕСЕПТІЛІКKE ТАҢДАУЛЫ ТҮСІНДІРМЕ ЕСКЕРТУЛЕР****2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз айға***мың теңгемен*Шығарылған борыштық бағалы
қағаздар

377,743,219 374,862,713 390,901,459 384,728,108

Айналым мерзімінің аяқталуына байланысты, Қоғам номиналды құны 16,952,250 мың теңгеге (аудиттелмеген) KZ2C00002749 (KAFIb3) облигация және жылдық 8.0% номиналды мөлшерлеме бойынша купонды өтеуді, және номиналды құны 10,000,000 мың теңге (аудиттелмеген) коммерциялық облигацияларды (KZ2C00002731) өтеуді және жылдық 8.5% номиналды мөлшерлеме бойынша өтеуді жүзеге асырды.

Қаржыландыруға деген қажеттілікті жабу үшін 2023 жылғы 16 маусымда нарықтық инвесторлардың кең ауқымы арасында номиналды құны 9,832,756 мың теңге (аудиттелмеген) KZ2C00008514 (KAFIb12) облигацияларын қосымша орналастыру бойынша жұмыс жүргізілді.

2023 жылғы 12 шілдеде Қоғам өтеу мерзімі 2030 жылғы 12 шілдеге дейін, номиналды құны 20,000,000 мың теңге купондық облигациялар шығарды. Шығарылым жыл сайынғы номиналды құнның (негізгі қарыз) амортизациясымен амортизацияланатын облигациялар ретінде тіркелді. Бірінші транш 2023 жылғы 12 шілдеде жылдық 19,25% кірістілік бойынша 8,227,198 мың теңге номиналды құнмен орналастырылды. 2023 жылғы 8 тамызда шығарылым проспектісіне айналым мерзімінің соңында негізгі қарызды өтеу мәніне өзгерістер енгізілді. 2023 жылғы 17 тамызда жылдық 18,65% кірістілік бойынша номиналды құны 11,772,802 мың теңге болатын екінші транш орналастырылды. Борыштық бағалы қағаздар кейіннен лизингтік қаржыландыруды ұсыну үшін шығарылды.

2023 жылғы 30 қыркүйектегі және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компания шығарылған борыштық бағалы қағаздар бойынша шектеу шарттарын орындау бойынша талаптарды сақтайды.

14. Мемлекеттік субсидиялар

	<i>2023 жылғы 30 қыркүйек (аудиттелмеген)</i>	<i>2022 жылғы 31 желтоқсан</i>
Агробизнесіті дамыту бағдарламасы шеңберінде мемлекеттік және бюджеттік ұйымдардан және Акционерден қарыз түрінде Қазақстан Республикасының Үкіметінен алынған мемлекеттік субсидиялар	52,749,934	61,649,385
Қарыз алушыларға берілген қарыздар бойынша негізгі соманы және пайыздарды ішінара субсидиялау үшін Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрлігінен алынған мемлекеттік субсидиялар	3,621,267	3,173,708
Мемлекеттік субсидиялар	56,371,201	64,823,093

Үкіметтен алынған мемлекеттік субсидиялар

Қоғам мемлекеттік субсидиялар ретінде мемлекеттік және бюджеттік ұйымдардан тартылған қарыздар бойынша төмен пайыздық мөлшерлеме арқылы берілген пайда сомасын көрсетті.

	<i>Аудиттелмеген</i>	
	<i>30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай</i>	
	<i>2023 жыл</i>	<i>2022 жыл</i>
1 қаңтарға	61,649,385	33,641,832
Жергілікті атқарушы органдардан қарыз түрінде Қазақстан Республикасының Үкіметінен алынған мемлекеттік субсидиялар (12-ескертпе)	457,854	12,233,365
Қаржы министрлігінен қарыз түрінде Қазақстан Республикасының Үкіметінен алынған мемлекеттік субсидиялар (11-ескертпе)	27,620,548	14,860,839
Акционерден қарыз түрінде алынған мемлекеттік субсидиялар	-	4,891,183
«Нәтижелі жұмыспен қамтуды және жаппай кәсіпкерлікті дамытудың 2017-2021 жылдарға арналған бағдарламасы» (бұдан әрі – «Іскер») шеңберінде қарыз алушыларға кредиттер беру үшін мемлекеттік субсидияны пайдалану (6-ескертпе)	(3,210,761)	(3,292,084)
«Кен-Дала» мемлекеттік бағдарламасы шеңберінде қарыз алушы-банктерге кредиттер беру үшін мемлекеттік субсидияны пайдалану (5-ескертпе)	(6,765,769)	(3,541,142)
«Кен-Дала» мемлекеттік бағдарламасы шеңберінде қарыз алушы-клиенттерге кредиттер беру үшін мемлекеттік субсидияны пайдалану (6-	(9,475,970)	(5,538,615)

**ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН АРАЛЫҚ ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ
ЕСЕПТІЛІККЕ ТАҢДАУЛЫ ТҮСІНДІРМЕ ЕСКЕРТУЛЕР****2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз айға***мың теңгемен*

ескертпе) (өтелетін бөлігі)

Холдингтен алынған қарыздар шеңберінде Қарыз алушы-клиенттерге кредиттер беру үшін мемлекеттік субсидияны пайдалану (6-ескертпе)	(1,814,315)	(699,785)
«Жұмыспен қамту 2020-2021 жол картасы» және «Еңбек» мемлекеттік бағдарламасы шеңберінде қарыз алушы-клиенттерге кредиттер беру үшін мемлекеттік субсидияны пайдалану (6-ескертпе)	(1,574,528)	(1,967,427)
Құнсызданудан болған шығындарды жабуға арналған мемлекеттік субсидияны пайдалану (6-ескертпе)	–	(6,186,852)
Кезеңдегі амортизация	(14,136,510)	(3,573,501)
30 қыркүйекке (аудиттелмеген)	52,749,934	40,827,813

Қазақстан Республикасы Үкіметінен қарыз түрінде Қаржы министрлігінен алынған мемлекеттік субсидиялар

Мемлекеттік субсидия бойынша міндеттеме бастапқы танылғаннан кейін Қоғам мемлекеттік бағдарламалардың шарттары орындалғаннан кейін қарыз алушыларға берілген жеңілдікті шарттардағы берешек сомасына сәйкес келетін соманы пайда немесе залал құрамына жатқызады (5 және 6-ескертпелер). Қоғам кредиттер бойынша сыйақының төмен мөлшерлемесі арқылы түпкілікті қарыз алушыларға пайданы бөлу жөніндегі міндеттемені көтереді.

2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай ішінде пайда немесе залал құрамына ауыстырылған мемлекеттік субсидиялар (18-ескертпе) 36,748,373 мың теңгені құрады және «өзге кірістер, нетто» құрамына енгізілді (2022 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай ішінде: 24,799,406 мың теңге).

Ауыл шаруашылығы министрлігінен алынған мемлекеттік субсидиялар

	<i>Аудиттелмеген</i>	
	<i>30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай</i>	<i>2022 жыл</i>
	<i>2023 жыл</i>	<i>2022 жыл</i>
1 қаңтарға		
Кезең ішінде алынды	3,173,708	6,873,178
Қолжетімділік мерзімінің аяқталуына байланысты қайтарылды	11,552,339	13,487,230
Ерекше шарттарды орындаған нақты қарыз алушыларға қаражат аудару арқылы пайдалану	(2,948,129)	(7,784,118)
	(8,156,651)	(8,381,292)
30 қыркүйекке (аудиттелмеген)	3,621,267	4,194,998

Ауыл шаруашылығы министрлігінен алынған мемлекеттік субсидиялар инвестициялық жобаларға және жаңа немесе бұрын пайдаланылмаған техникалар мен жабдықтарды сатып алуға кредит алған қарыз алушылардың негізгі қарыз бен пайыз сомасын ішінара өтеу үшін пайдаланылады. Осы субсидияларды алу үшін қарыз алушылар белгілі бір шарттарды орындауы керек.

15. Өзге міндеттемелер

Өзге бейқаржылық міндеттемелер келесі позицияларды қамтиды:

	<i>2023 жылғы 30 қыркүйек (аудиттелмеген)</i>	<i>2022 жылғы 31 желтоқсан</i>
Алынған аванстар	6,781,730	6,900,816
Болашақ кезеңдердің кірістері	1,710,080	1,374,885
Төленетін өзге салықтар	110,103	286,260
Басқалары	616,887	319,041
Өзге бейқаржылық міндеттемелер	9,218,800	8,881,002

**ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН АРАЛЫҚ ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ
ЕСЕПТІЛІКKE ТАҢДАУЛЫ ТҮСІНДІРМЕ ЕСКЕРТУЛЕР****2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз айға***мың теңгемен*

Өзге бейқаржылық міндеттемелер келесі позицияларды қамтиды:

	<i>2023 жылғы 30 желтоқсан (аудиттелмеген)</i>	<i>2022 жылғы 31 желтоқсан</i>
Ауылдық ипотека және жастарға шағын кредит беру	11,498,531	3,015,774
Өнім берушілер алдындағы кредиторлық берешек	12,440,623	3,070,663
Шартты міндеттемелер бойынша ККЗ арналған резерв (20-ескертеме)	1,361,193	855,497
Кредиторлық берешек	292,979	714,304
Цессия шарттары бойынша берешек	20,385	20,385
БҰҰ-дан алынған қарыздар	9,178	16,061
Өзге қаржылық міндеттемелер	25,622,889	7,692,684
Өзге міндеттемелердің жиыны	34,841,689	16,573,686

Ауылдық ипотека

Қоғам ауылдық жерлерде ипотеканы қаржыландырудың мемлекеттік бағдарламасында Сенім білдірілген агент қызметін атқарады және клиенттерге берілген кредиттер бойынша берешек сомасының жылдық 2.5% - % құрайтын қаражатты басқарғаны үшін комиссия алады. 2023 жылғы 30 қыркүйектегі жағдай бойынша жергілікті атқарушы органдардың атынан Қоғам берген ипотекалық кредиттердің негізгі борышы бойынша берешектің жалпы сомасы 24,910 мың теңгені (аудиттелмеген) құрады (2022 жылғы 31 желтоқсанда: 94,085,056 мың теңге). 2023 жылғы 30 қыркүйектегі және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша өзге қаржылық міндеттемелердің шамасы негізінен жергілікті атқарушы органдардан алынған, бірақ әлі түпкі пайдаланушыларға берілмеген қаражаттың шамасын қамтиды.

2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған кезең ішінде Қоғамның ауылдық ипотека бойынша комиссиялық сыйақысы 517,130 мың теңгені құрады (30 сентябрь 2022 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған кезең ішінде: 1,435,224 мың теңге). 2023 жылғы 31 наурызда ауылдық жерлерде ипотеканы қаржыландырудың мемлекеттік бағдарламасындағы Сенім білдірілген агенттің функциялары тұрғын үй сертификаттары шеңберінде берілген ипотекалық қарыздар бойынша Сенім білдірілген агенттің функцияларын қоспағанда, «Отбасы банк» АҚ-на берілді.

Жастарға шағын несиесі беру

2022 жылғы 30 желтоқсанда Қазақстан Республикасының Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрі 2022 жылғы 7 ақпандағы № 47 Кәсіпкерлік бастамашылыққа жәрдемдесу жөніндегі шараларды ұйымдастыру және қаржыландыру қағидаларына өзгерістер мен толықтырулар енгізді. Енгізілген өзгерістерге сәйкес агент арқылы жастарға микрокредит берудің жаңа тетігі құрылды – Қоғам. Осы мақсаттар үшін 2023 жылғы наурызда Қоғам әрбір облыстың мемлекеттік жұмыспен қамту және әлеуметтік қорғау департаменттері шешім қабылдағаннан кейін, оны кейіннен жастарға бөлу үшін 28,980,000 мың теңге алды. Қаржыландырумен жастар арасынан шамамен 5,800 кәсіпкерлік субъектісін қамту жоспарлануда. Шағын несиесі номиналды пайыздық мөлшерлемесі 2.50% және кредиттеу мерзімі 5-7 жыл, 21-35 жас аралығындағы тұлғаларға берілетін болады. Өз кезегінде Қоғам агенттің көрсеткен қызметі үшін келісілген комиссиялық пайызды алады.

2023 жылғы 30 қыркүйектегі жағдай бойынша өзге қаржылық міндеттемелердің шамасы негізінен жергілікті атқарушы органдардан алынған, бірақ түпкі пайдаланушыларға әлі берілмеген қаражаттың шамасын қамтиды. 2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған кезеңде жастарға шағын несиесі беру бойынша Қоғамның комиссиялық сыйақысы 92,841 мың теңгені құрады (2022 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған кезең үшін: жок, өйткені Сенім білдірілген агенттің функциясы 2023 жылы қабылданған).

16. Меншікті капитал*Акционерлік капитал*

2023 жылғы 30 қыркүйектегі жағдай бойынша Компанияның тіркелген және шығарылған жай акцияларының саны 427,059,079 дананы құрайды, олар Жалғыз акционермен толық төленген болып табылады (2022 жылғы 31 желтоқсан: 407,059,079 дана).

2023 жылғы 14 маусымда Жалғыз акционер Қазақстан Республикасы Ұлттық қорынан мақсатты трансферт есебінен кейіннен лизингке беру үшін ауыл шаруашылығы техникасын, жем-шөп дайындау техникасын және ұтқыр суару жүйелерін сатып алуды қаржыландыру үшін кейіннен еншілес компания "ҚазАгроҚаржы" АҚ

**ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН АРАЛЫҚ ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ
ЕСЕПТІЛІКKE ТАҢДАУЛЫ ТҮСІНДІРМЕ ЕСКЕРТУЛЕР****2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз айға***мың теңгемен*

жарғылық капиталын ұлғайта отырып, бір жай акцияға 1,000 (бір мың) теңге бағамен қосымша 20,000 000 (жиырма миллион) дана жай акция шығару арқылы Қоғамның жарияланған жай акцияларын 427,059,079 (төрт жүз жиырма жеті миллион елу тоғыз мың жетпіс тоғыз) данаға дейін ұлғайту туралы шешім қабылдады. 2023 жылғы 18 шілдеде Жалғыз акционер бір жай акция үшін 1,000 (бір мың) теңге баға бойынша 20,000,000 (жиырма миллион) дана жай акцияны төледі.

«ҚазАгро» ұлттық басқарушы холдингі» АҚ (бұрынғы Акционер) Басқармасының 2021 жылғы 04 наурыздағы № 9 шешіміне сәйкес Қоғам бір жай акция үшін 1,000 (бір мың) теңге орналастыру бағасымен 12,633,932 жай акция мөлшерінде акция орналастырды. Акциялар үшін төлем бұрынғы Акционердің мүлкін беру нысанында жүргізілді, бастапқы тану кезінде әділ құны 6,186,092 мың теңге, 2021 жылғы қыркүйекте 6,447,840 мың теңге мөлшеріндегі сома төленбеген капитал сомасы ретінде көрсетілді. Қоғам басшылығы Қоғамның бөлінбеген пайдасының резерві есебінен акционерлік капиталды төлеу есебіне 6,447,840 мың теңге сомасын қалпына келтіру туралы корпоративтік шешім қабылдады.

Резервтік капитал

2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай ішінде Қоғам резервтік капиталды 5,858,144 мың теңгеге ұлғайтты (2022 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай ішінде: 2,608,512 мың теңге). Қоғамның саясатына сәйкес, резервтік капитал болашақ шығындарды және басқа да күтпеген тәуекелдер мен жағдайларды қоса алғанда, жалпы тәуекелдерді жабу үшін қалыптастырылады. Резервтік капитал Акционердің шешімі негізінде бөлінуге жатады.

Дивидендтер

2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай ішінде Жалғыз акционердің 2023 жылғы 31 мамырдағы шешіміне сәйкес Қоғам 2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін бір жай акцияға 13,677,185 мың теңге немесе 33.60 теңге сомасында дивиденд жариялады. 2023 жылғы 31 шілдеде толық көлемде төленген.

2022 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай ішінде Жалғыз акционердің 2022 жылғы 26 мамырдағы шешіміне сәйкес Қоғам 2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін бір жай акцияға 6,086,528 мың теңге (аудиттелмеген) немесе 24.04 теңге сомасында дивиденд жариялады және төледі. Олар 2022 жылдың 16 маусымында төленді.

Төменде Қазақстан қор биржасының әдіснамасына сәйкес есептелген бір жай акцияның теңгерімдік құны келтірілген:

	<i>2023 жылғы 30 қыркүйек (аудиттелмеген)</i>	<i>2022 жылғы 31 желтоқсан</i>
Активтер	1,518,868,465	1,318,970,012
Бейматериалдық активтерді шегергенде	(853,806)	(978,317)
Міндеттемелерді шегергенде	(1,034,686,896)	(903,999,427)
Таза активтер	483,327,763	413,992,268
Жай акциялардың саны, дана	427,059,079	407,059,079
Бір жай акцияның теңгерімдік құны (теңгемен)	1,131.76	1,017.03

17. Кредиттік залалдар бойынша шығыстар

	<i>Аудиттелмеген 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай</i>	
	<i>2023 жыл</i>	<i>2022 жыл</i>
Клиенттерге берілген кредиттер (6-ескертпе)	55,780	(13,640,082)
Өзге қаржылық активтер	(2,252,438)	209,637
Банктерге берілген кредиттер	(101,066)	(3,117)
Қаржылық жалгерлік (7-ескертпе)	(1,645,436)	3,436,440
Ақша қаражаттары мен олардың баламалары	2,412	(1,609)
Инвестициялық бағалы қағаздар	3,908	629
Кредиттік сипаттағы шартты міндеттемелер (20-ескертпе)	(505,696)	(48,983)
Кредиттік залалдар бойынша шығыстар	(4,442,536)	(10,047,085)

**ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН АРАЛЫҚ ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ
ЕСЕПТІЛІККЕ ТАҢДАУЛЫ ТҮСІНДІРМЕ ЕСКЕРТУЛЕР****2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз айға***мың теңгемен***18. Өзге кірістер, нетто**

	<i>Аудиттелмеген</i>	
	<i>30 маусымда аяқталған алты ай</i>	
	<i>2023 жыл</i>	<i>2022 жыл</i>
Мемлекеттік субсидияларды пайдаланудан түскен өзге кіріс (14-ескертпе)	22,841,343	21,225,905
Мемлекеттік субсидияның амортизациясы (14-ескертпе)	14,136,510	3,573,501
Банктерге «Кең-Дала» бағдарламасы шеңберінде берілген кредиттерді бастапқы тану кезіндегі залал (5-ескертпе)	(6,765,769)	(3,541,142)
Клиенттерге «Кең-Дала» бағдарламасы шеңберінде берілген кредиттерді бастапқы тану кезіндегі залал (6-ескертпе)	(9,475,970)	(5,538,615)
Клиенттерге «Іскер» бағдарламасы шеңберінде берілген кредиттерді бастапқы тану кезіндегі залал (6-ескертпе)	(3,210,761)	(3,292,084)
Холдингтен алынған қарыз шеңберінде клиенттерге берілген кредиттерді бастапқы тану кезіндегі залал (6-ескертпе)	(1,814,315)	(699,785)
Клиенттерге «Жұмыспен қамту 2020-2021 жол картасы» және «Еңбек» бағдарламалары шеңберінде берілген кредиттерді бастапқы тану кезіндегі залал (6-ескертпе)	(1,574,528)	(1,967,427)
Клиенттерге берілген өзге де кредиттерді бастапқы тану кезіндегі залал (6-ескертпе)	(5,039,921)	(8,413,105)
Ауылдық ипотека бойынша агенттік сыйақы және жастарға шағын несие беру (15-ескертпе)	609,971	1,435,224
Өзге кірістер/ (шығыстар)	2,372,625	(3,282,418)
Өзге кірістер, нетто	12,079,185	(499,946)

Мемлекеттік субсидияларды пайдаланудан түскен өзге кірістер тиісті мемлекеттік бағдарламалардың талаптарын орындау нәтижелері бойынша кірістер ретінде танылды (14-ескертпе).

19. Корпоративтік табыс салығы

Корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстар мынадай позициялардан тұрады:

	<i>Аудиттелмеген</i>	
	<i>2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай</i>	<i>2022 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай</i>
Ағымдағы корпоративтік табыс салығы бойынша шығыс	(2,353,287)	(3,261,711)
Өткен есепті кезеңдерде артық төленген табыс салығы	-	475,373
Кейінге қалдырылған корпоративтік табыс салығы бойынша шығыс - уақытша айырмашылықтардың пайда болуы және азаюы	(1,848,175)	(2,855,131)
Шегергенде: капиталда танылған кейінге қалдырылған салықты		2,160,862
Корпоративтік табыс салығы бойынша шығыс	(4,201,462)	(3,480,607)

20. Шарттық және шартты міндеттемелер**Салық салу**

Қазақстандық коммерциялық және, атап айтқанда, салық заңнамасында интерпретациясы әртүрлі болуы мүмкін ережелер бар, жекелеген жағдайларда заңнамаға жанама ретроспективті әсері бар өзгерістер енгізілуі мүмкін. Сонымен қатар, Қоғам басшылығының заңнама ережелерін түсінуі салық органдарының дәл осы ережелерді түсінуінен өзгеше болуы мүмкін, нәтижесінде Қоғам жүргізген операцияларды салық органдары басқаша бағалауы мүмкін және бұл қосымша салықтар, айыппұлдар мен өсімпұлдарды есептеуге әкелуі мүмкін. Қоғам басшылығы барлық қажетті салық есептеулері жүргізілді және сәйкесінше, есептілікте қандай да бір резервтер есептелмеген деп санайды. Салық органдары соңғы 5 (бес) жылдағы салық деректерін тексере алады. Қоғам басшылығы 2023 жылғы 30 қыркүйектегі және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша оның

**ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН АРАЛЫҚ ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ
ЕСЕПТІЛІККЕ ТАҢДАУЛЫ ТҮСІНДІРМЕ ЕСКЕРТУЛЕР****2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз айға***мың теңгемен*

заңнаманы түсіндіруі орынды болып табылады және Қоғамның салық, валюта және кеден заңнамаларын сақтау жөніндегі ұстанымдары расталатын болады деп есептейді.

Заң мәселелері

Кәдімгі қызмет барысында Қоғам сот талап арыздары мен кінәрат-талаптардың объектісі болып табылады. Басшылықтың пікірінше, мұндай талап арыздардың немесе кінәрат-талаптардың нәтижесінде туындайтын ықтимал міндеттемелер (олар болған жағдайда) болашақта Қоғамның қаржылық жағдайына немесе қызметінің нәтижелеріне елеулі теріс әсер етпейді.

Басшылықта қандай да бір елеулі нақты немесе аяқталмаған сот талқылаулары туралы, сондай-ақ Қоғамға қарсы қойылуы мүмкін ықтимал талап-арыздар туралы ақпарат жоқ.

Кредиттік сипаттағы міндеттемелер

Қоғамның шарттық және шартты міндеттемелері мынадай позицияларды қамтиды:

	<i>2023 жылғы 30 қыркүйек (аудиттелмеге)</i>	<i>2022 жылғы 31 желтоқсан</i>
Кредиттік сипаттағы міндеттемелер		
Қарыз беру бойынша міндеттемелер	120,264,782	118,827,146
Қаржылық жалгерлік беру бойынша міндеттемелер	18,314,541	18,254,310
Күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв	(1,361,193)	(855,497)
	137,218,130	136,225,959
Операциялық жалгерлік шарттары бойынша міндеттемелер		
1 жылға дейін	45,777	62,978
Шарттық және шартты міндеттемелер	137,263,907	136,288,937

Кредиттік сипаттағы міндеттемелер

Жоғарыда көрсетілген жалпы отелмеген шарттық міндеттемелер міндетті түрде болашақ ақшалай талаптарды білдірмейді, өйткені кредит беру бойынша осы шартты міндеттемелердің мерзімі аяқталуы мүмкін немесе олар орындалмай тоқтап қалуы мүмкін.

Қарыз беру жөніндегі міндеттемелер туралы келісім Қоғам үшін қолайсыз жағдайлар туындаған жағдайда, сондай-ақ кредит беру үшін ресурстар болмаған жағдайда, Қоғамның келісімнен біржақты шығу құқығын көздейді.

Төменде ККЗ арналған резерв өзгерістерінің талдауы келтірілген:

	<i>Аудиттелмеген</i>	
	<i>30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай</i>	
	<i>2023 ЖЫЛ</i>	<i>2022 ЖЫЛ</i>
<i>Қарыз беру бойынша міндеттемелер</i>		
1 қаңтарға		
Кезең ішінде ККЗ өзгеруі	<i>Стадия 1</i>	<i>Стадия 1</i>
	855,497	1,269,135
30 қыркүйекте	505,696	48,983
	1,361,193	1,318,118

21. Қаржы құралдарының әділ құны

Әділ құны қаржылық есептілікте бағаланатын немесе ашылатын барлық активтер мен міндеттемелер жалпы әділ құнды бағалау үшін маңызды болып табылатын ең төменгі деңгейдегі бастапқы деректер негізінде төменде сипатталған әділ құн иерархиясы шеңберінде жіктеледі:

- 1-деңгей: белсенді нарықтардағы бірдей активтер мен міндеттемелерге баға белгіленетін (түзетілмеген) бағалар;
- 2-деңгей: бүкіл бағалау үшін маңызды болып табылатын ең төменгі деңгейдегі бастапқы деректер бақыланатын болып табылатын немесе тікелей немесе жанама болып табылатын бағалау әдістері;
- 3-деңгей: бүкіл бағалау үшін маңызды болып табылатын ең төменгі деңгейдегі бастапқы деректер бақыланатын нарықтық деректерге негізделмеген бағалау әдістері.

Келесі кестеде әділ құны әділ құн көздері иерархиясының деңгейлері бөлінісінде ашылатын қаржы құралдарының талдауы келтірілген:

**ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН АРАЛЫҚ ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ
ЕСЕПТІЛІККЕ ТАҢДАУЛЫ ТҮСІНДІРМЕ ЕСКЕРТУЛЕР****2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз айға***мың теңгемен*

	Бағалау күні	Қолдана отырып әділ құнды бағалау			Жиыны
		1-деңгейдің бастапқы деректерін	2-деңгейдің бастапқы деректерін	3-деңгейдің бастапқы деректерін	
2023 жылғы 30 қыркүйек					
<i>(аудиттелмеген)</i>					
Әділ құны ашылатын активтер					
Ақша қаражаттары мен олардың баламалары	2023 жылғы 30 қыркүйек	–	150,214,225	–	150,214,225
Банктердегі қаражаттар	2023 жылғы 30 қыркүйек	–	59,038,425	–	59,038,425
Клиенттерге берілген кредиттер	2023 жылғы 30 қыркүйек	–	636,509,559	131,905,535	768,415,094
Қаржылық жалгерлік бойынша дебиторлық берешек	2023 жылғы 30 қыркүйек	–	376,497,149	23,206,930	399,704,079
Өзге қаржылық активтер	2023 жылғы 30 қыркүйек	–	4,596,126	–	4,596,126
Әділ құны ашылатын міндеттемелер					
Акционер алдындағы берешек	2023 жылғы 30 қыркүйек	–	89,555,682	–	89,555,682
Кредиттік ұйымдардың қаражаттары	2023 жылғы 30 қыркүйек	–	75,120,478	–	75,120,478
Қазақстан Республикасы Үкіметі алдындағы берешек	2023 жылғы 30 қыркүйек	–	174,866,959	–	174,866,959
Мемлекеттік және бюджеттік ұйымдар алдындағы берешек	2023 жылғы 30 қыркүйек	–	164,900,216	–	164,900,216
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	2023 жылғы 30 қыркүйек	160,233,900	201,154,488	–	361,388,388
Өзге қаржылық міндеттемелер	2023 жылғы 30 қыркүйек	–	25,622,889	–	25,622,889
2022 жылғы 31 желтоқсанға					
Әділ құны ашылатын активтер					
Ақша қаражаттары мен олардың баламалары	2022 жылғы 31 желтоқсан	–	172,484,306	–	172,484,306
Банктердегі қаражаттар	2022 жылғы 31 желтоқсан	–	10,124,199	–	10,124,199
Клиенттерге берілген кредиттер	2022 жылғы 31 желтоқсан	–	511,955,769	97,418,176	609,373,945
Қаржылық жалгерлік бойынша дебиторлық берешек	2022 жылғы 31 желтоқсан	–	322,917,228	19,601,683	342,518,911
Өзге қаржылық активтер	2022 жылғы 31 желтоқсан	–	5,593,593	–	5,593,593
Әділ құны ашылатын міндеттемелер					
Акционер алдындағы берешек	2022 жылғы 31 желтоқсан	–	83,411,236	–	83,411,236
Кредиттік ұйымдардың қаражаттары	2022 жылғы 31 желтоқсан	–	80,564,909	–	80,564,909
Мемлекеттік және бюджеттік ұйымдар алдындағы берешек	2022 жылғы 31 желтоқсан	–	152,810,376	–	152,810,376
Қазақстан Республикасы Үкіметі алдындағы берешек	2022 жылғы 31 желтоқсан	–	60,336,768	–	60,336,768
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	2022 жылғы 31 желтоқсан	136,525,038	217,938,503	–	354,463,541
Кредиторлық берешек	2022 жылғы 31 желтоқсан	–	3,070,663	–	3,070,663
Өзге қаржылық міндеттемелер	2022 жылғы 31 желтоқсан	–	7,692,684	–	7,692,684

**ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН АРАЛЫҚ ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ
ЕСЕПТІЛККЕ ТАҢДАУЛЫ ТҮСІНДІРМЕ ЕСКЕРТУЛЕР****2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз айға***мың теңгемен**Әділ құны шамамен олардың ағымдағы құнына тең активтер*

Өтімді немесе өтеу мерзімі қысқа (үш айдан аз) қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелер жағдайында, олардың ағымдағы құнының шамамен әділ құнына тең болуына жол беріледі. Бұл рұқсат талап етілгенге дейінгі салымдарға, белгіленген өтеу мерзімі жоқ жинақ шоттарына да қолданылады.

Тиянақталған мөлшерлеменен және өзгермелі мөлшерлеменен қаржы құралдары

Биржада бағасы белгіленген борыштық құралдар жағдайында, әділ құн жарияланған нарықтық бағаларға негізделеді. Бағасы белгіленбеген борыштық құралдар жағдайында, ұқсас шарттары мен кредиттік тәуекелі бар борыштық құралдар үшін өтеуге дейінгі қалған уақыт кезеңі ескеріле отырып, ағымдағы пайыздық мөлшерлеме бойынша дисконтталған ақша ағындарының моделі қолданылады.

Клиенттерге берілген кредиттер бойынша, болашақ ақша ағындары ҚРҰБ жариялаған статистикалық деректер негізінде өтеу мерзімі ұқсас қаржы құралдарының орташа нарықтық мөлшерлемесі қолданыла отырып дисконтталады. Бұл тәсіл клиенттерге берілген кредиттердің әділ құнын бағалау үшін қолданылды. Банктерге берілген кредиттер бойынша, болашақ ақша ағындары Қазақстан қор биржасының кірістілік қисығы сияқты байқалатын барлық бастапқы деректер қолданыла отырып, капиталды ұлғайту моделі қолданылып есептелген нарықтық мөлшерлеме бойынша дисконтталады. 2023 жылғы 30 қыркүйектегі жағдай бойынша орташа нарықтық мөлшерлеме жылдық 14.0%-дан 23.2%-ға дейін құрайды (аудиттелмеген) (2022 жылғы 31 желтоқсан – жылдық 15.4-21.90%).

Әділ құны қаржылық есептілікте ашылатын міндеттемелер бойынша, болашақ ақша ағындары Қазақстандық қор биржасының кірістілік қисығы және Bloomberg жариялаған өтеу мерзіміне түзетілген Қоғамның рейтингі үшін кредиттік спрэд сияқты байқалатын барлық бастапқы деректер қолданыла отырып, капиталды ұлғайту моделі қолданылып есептелген нарықтық мөлшерлеме бойынша дисконтталады. 2023 жылғы 30 қыркүйектегі жағдай бойынша тартылған қарыздардың әділ құнын бағалау үшін қолданылатын нарықтық мөлшерлеме жылдық 15.56%-дан 18.25%-ға дейін (аудиттелмеген) (2022 жылғы 31 желтоқсан: жылдық 14.12-17.64%) құрады. Болашақ ақша ағындарына негізгі қарызды және шарт бойынша пайыздық мөлшерлеменен есептелген, негізгі қарызға қолданылатын пайыздарды өтеу кіреді.

22. Тәуекелдерді басқару

Тәуекелдерді басқару Қоғамның операциялық қызметінің маңызды элементі болып табылады. Нарықтық тәуекел, кредиттік тәуекел және өтімділік тәуекелі Қоғамның өз қызметін жүзеге асыру процесінде кездесетін негізгі тәуекелдері болып табылады. 2023 жылғы 30 қыркүйектегі жағдай бойынша өтімділік тәуекеліне қатысты 2022 жылғы 31 желтоқсаннан бастап елеулі өзгерістер болған емес. 2023 жылғы 30 қыркүйектегі жағдай бойынша Қоғам валюталық тәуекелге ұшырамады (аудиттелмеген) (2022 жылғы 31 желтоқсанда: жоқ).

Нарықтық тәуекел

Нарықтық тәуекел - бұл нарықтық бағалардың өзгеруі, мысалы, шетел валюталарының айырбастау бағамдарының, пайыздық мөлшерлемелердің және акция бағаларының өзгеруі Қоғамның пайдасына немесе оның қолындағы қаржы құралдарының құнына теріс әсер ететін тәуекел. Нарықтық тәуекел валюталық тәуекелден, пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелінен, кірістілік қисығының тәуекелінен және басқа да баға тәуекелдерінен тұрады. Нарықтық тәуекел нарықтағы жалпы және айрықша өзгерістердің және нарықтық бағалар мен валютаның айырбас бағамдарының құбылмалылық деңгейінің өзгерістеріне ұшырайтын пайыздық, валюталық және үлестік қаржы құралдарына қатысты ашық позициялар бойынша туындайды.

Нарықтық тәуекелді басқарудың міндеті - қабылданған тәуекел үшін алынған кірістіліктің оңтайландырылуын қамтамасыз ете отырып, нарықтық тәуекелге ұшыраудың қолайлы параметрлерден асып кетпеуін басқару және бақылау болып табылады. Тәуекелдерді басқару департаменті нарықтық тәуекелді басқару үшін жалпы жауапкершілікті өз мойнына алған. Қоғам қаржы құралдарына қатысты ашық позиция бойынша лимиттерді, пайыздық мөлшерлемелерді өзгерту мерзімдерін, валюталық позицияны, шығын лимиттерін белгілеу және олардың сақталуына тұрақты мониторинг жүргізу арқылы нарықтық тәуекелді басқарады.

Пайыздық мөлшерлеменің өзгеру тәуекелі

Пайыздық мөлшерлеменің өзгеру тәуекелі пайыздық мөлшерлемелердегі өзгерістер болашақ ақша ағындарына немесе қаржы құралдарының әділ құнына әсер етуі мүмкін болғандықтан туындайды. Қоғамның активтері мен міндеттемелері бойынша пайыздық мөлшерлемелер тиянақталған пайыздық мөлшерлемелер болып табылады.

**ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН АРАЛЫҚ ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ
ЕСЕПТІЛІККЕ ТАҢДАУЛЫ ТҮСІНДІРМЕ ЕСКЕРТУЛЕР****2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз айға***мың теңгемен*

Есепті кезеңде Қоғамның пайыздық мөлшерлеменің өзгеру тәуекеліне ұшырауында елеулі өзгерістер болған емес.

23. Сегменттік есептілік

Қоғамның қызметі жоғары дәрежеде интеграцияланған боолып табылады және 8 «Операциялық сегменттер» ХҚЕС (IFRS) максаттары үшін бірыңғай операциялық сегментті білдіреді. Қоғамның активтері Қазақстан Республикасының аумағында шоғырланған және Қоғам Қазақстан Республикасында жүргізілетін және онымен байланысты операциялардан кіріс алады. Операциялық шешімдерді қабылдауға жауапты тұлға, Қоғам жағдайында бұл Басқарма Төрағасы болып табылады, Қоғам туралы ақпаратты тек тұтастай алады және қарайды.

24. Байланысты тараптармен операциялар

24 «Байланысты тараптар туралы ақпаратты ашу» БЕХС-на сәйкес, егер бір тараптың екінші тарапты бақылау мүмкіндігі болса немесе оның қаржылық немесе операциялық шешім қабылдауы кезінде екінші тарапқа біршама ықпалын жүзеге асыру мүмкіндігі болса, тараптар байланысты болып саналады. Тараптар байланысты ма, жок па деген мәселені шешу кезінде олардың заңды нысаны ғана емес, тараптар арасындағы қатынастардың мазмұны да ескеріледі. Байланысты тараптар байланысты емес тараптармен жасалуы мүмкін емес мәмілелерді жасай алады. Мұндай мәмілелердің бағасы мен шарттары байланысты емес тараптар арасындағы бағалар мен мәмілелердің шарттарынан өзгеше болуы мүмкін. Қазақстан Республикасының Үкіметі Акционер арқылы Қоғамның қызметіне елеулі ықпал етеді және оны бақылайды.

Есепті кезеңнің соңындағы байланысты тараптармен жасалған операциялардың сальдосы, сондай-ақ шығыстар мен кірістердің тиісті сомалары төменде келтірілген:

	2023 жылғы 30 қыркүйек (аудиттелмеген)				2022 жылғы 31 желтоқсан			
	Мөлше ерleme (%)	Акционерді ң жалпы бақылауын дағы		Мемлекетпен байланысты ұйымдар	Мөлше рleme (%)	Акционерді ң жалпы бақылауын дағы		
		Акционер	кәсіпорынд ар			кәсіпорынд ар	Мемлекетпен байланысты ұйымдар	
Активтер								
Ақша қаражаттары мен олардың баламалары		–	4,799,640	97,546,042	–	–	33	114,953,021
Қауымдастырылған кәсіпорындарға инвестициялар		–	666,649	–	–	–	–	–
Ағымдағы корпоративтік табыс салығы		–	–	2,739,501	–	–	–	1,950,809
Қосылған құн салығы және өтелетін басқа да салықтар		–	–	10,672,801	–	–	–	8,523,586
Өзге активтер		–	–	52	–	–	–	–
Міндеттемелер								
Акционер алдындағы берешек	0.28- 10.00	104,281,113	–	–	0.28- 10.00	101,001,736	–	–
Қазақстан Республикасы Үкіметі алдындағы берешек	0.01	–	–	174,239,788	0.01	–	–	60,747,873
Мемлекеттік және бюджеттік ұйымдар алдындағы берешек	0.01- 1.00	–	–	186,079,008	0.01	–	–	182,850,442
Кредиттік ұйымдардың қаражаттары		–	3,217,625	–	0.35	–	3,000,898	–
Шығарылған	7.10-	152,857,968	5,049,914	72,436,992	7.10-	172,879,053	22,727,882	88,170,901

**ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН АРАЛЫҚ ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ
ЕСЕПТІЛККЕ ТАҢДАУЛЫ ТҮСІНДІРМЕ ЕСКЕРТУЛЕР****2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз айға**

<i>мың теңгемен</i>							
борыштық бағалы қағаздар	15.00			15.00			
Кейінге қалдырылған корпоративтік табыс салығы бойынша міндеттемелер		–	–	14,196,572	–	–	12,348,397
Мемлекеттік субсидиялар		–	–	56,371,201	–	–	64,823,093
Өзге міндеттемелер		–	–	11,524,492	–	–	3,015,774

	2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай (аудиттелмеген)			2022 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай (аудиттелмеген)		
	Акционердің жалпы бақылауындағы		Мемлекетпен байланысты	Акционердің жалпы бақылауындағы		Мемлекетпен байланысты
	Акционер	кәсіпорындар	ұйымдар	Акционер	кәсіпорындар	ұйымдар
Ақша қаражаттары және олардың баламалары бойынша пайыздық кірістер	–	134,211	3,482,942	–	–	3,149,921
Инвестициялық бағалы қағаздар бойынша пайыздық кірістер	–	–	–	–	–	–
Клиенттерге берілген кредиттер бойынша пайыздық кірістер	–	–	–	–	–	–
Алынған қарыздар бойынша пайыздық шығыстар	(6,752,190)	(308,015)	(34,220,864)	(6,248,219)	(7,359)	(7,281,453)
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар бойынша пайыздық шығыстар	(13,694,343)	(455,612)	(6,662,054)	(11,259,155)	(305,245)	(7,402,535)
Кредиттік залалдар бойынша шығыстар	–	(287)	1,349	–	(608,176)	(64)
Басқа операциялық шығыстар	–	(2,464)	–	–	–	–
Басқа кірістер/шығыстар, нетто	–	–	36,748,373	–	(334,726)	24,799,416
Корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстар	–	–	(4,201,462)	–	–	(3,480,607)

Аға басшы персоналға сыйақы

Аға басшы персоналға арналған сыйақыға келесі позициялар кіреді:

	30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай	
	2023 жылғы (аудиттелмеген)	2022 жылғы (аудиттелмеген)
Жалақы және басқа да қысқа мерзімді төлемдер	128,410	153,177
Директорлар кеңесінің мүшелеріне сыйақы	14,029	23,092
Директорлар кеңесін ұстауға арналған шығыстар	–	6,710
Әлеуметтік қамсыздандыруға арналған аударымдар	13,589	16,593
Аға басшы персоналға арналған сыйақы жиыны	156,028	199,572

25. Капиталдың жеткіліктілігі

Қоғам өз қызметіне тән тәуекелдерден қорғалу мақсатында капиталдың жеткіліктілік деңгейін белсенді басқаруды жүзеге асырады. Қоғам капиталының жеткіліктілігі ҚРҰБ белгілеген басқа әдістер, нормативтер пайдаланыла отырып бақыланады.

2023 жылғы 30 қыркүйектегі және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Қоғам капиталға қатысты барлық сыртқы белгіленген талаптарды толық сақтады.

Қоғам үшін капиталды басқарудың негізгі мақсаты капиталға қатысты сыртқы талаптардың сақталуын және қызметті жүзеге асыру және қационерлік құнды барынша арттыру үшін қажетті жоғары кредиттік рейтинг пен капиталдың жеткіліктілік нормативтерінің сақталуын қамтамасыз ету болып табылады.

**ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН АРАЛЫҚ ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ
ЕСЕПТІЛІККЕ ТАҢДАУЛЫ ТҮСІНДІРМЕ ЕСКЕРТУЛЕР****2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз айға***мың теңгемен*

Қоғам өз капиталының құрылымын басқарады және жүзеге асырылатын қызмет түрлерінің экономикалық жағдайлары мен тәуекел сипаттамаларындағы өзгерістер аясында оны түзетеді.

ҚРҰБ банк қызметінің жекелеген түрлерімен айналысатын ұйымдардан 1-ші деңгейдегі (k1) капиталдың жеткіліктілік коэффициентін активтердің кемінде 6% мөлшерінде; (k1-2) капиталдың жеткіліктілік коэффициентін активтердің кемінде 6% мөлшерінде ұстауды және тәуекелді ескере отырып өлшенген шартты және ықтимал міндеттемелерді сақтауды; және жалпы жеткіліктілік коэффициентін (k1-3) активтердің кем дегенде 12% мөлшерінде ұстауды және тәуекел мен операциялық тәуекелді ескере отырып өлшенген шартты және ықтимал міндеттемелерді сақтауды талап етеді.

2023 жылғы 30 қыркүйектегі және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ҚРҰБ талаптарына сәйкес есептелген Қоғам капиталының жеткіліктілік коэффициенттері мынадай болды:

	<i>2023 жылғы 30 қыркүйек (аудиттелмеген)</i>	<i>2022 жылғы 31 желтоқсан</i>
1-ші деңгей капиталы	410,264,904	392,394,568
2-ші деңгей капиталы	52,798,712	11,488,171
Капитал жиыны	463,063,616	403,882,739
Тәуекел ескеріле отырып өлшенген активтер	940,246,258	791,514,677
Шарттық және шартты міндеттемелер	60,132,391	59,413,573
Операциялық тәуекел	27,838,724	25,887,765
Капиталдың жеткіліктілік коэффициенті (k1)	34.49%	38.71%
Капиталдың жеткіліктілік коэффициенті (k1-2)	41.01%	46.11%
Капиталдың жеткіліктілік коэффициенті (k1-3)	28.75%	29.24%